

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2025

Chișinău

**pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 277/2022 cu privire la
aprobarea Regulamentului privind acordarea subvențiilor în avans pentru
dezvoltarea locală prin implementarea Programului LEADER**

În temeiul art. 12 lit. c) - e) din Legea nr. 71/2023 cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 134-137, art. 209) cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Regulamentul privind acordarea subvențiilor în avans pentru dezvoltarea locală prin implementarea Programului LEADER, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 277/2022 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 134, art. 345), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1) punctul 3:

la subpunctul 1), litera a), va avea următorul cuprins:

„a) GAL-ul a cărui cerere de selectare și aprobare a strategiei de dezvoltare locală a fost aprobată de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (în continuare – organ central de specialitate) pentru finanțare din FNDAMR, gestionat de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (în continuare – Agenție);”;

subpunctul 3), va avea următorul cuprins:

„3) *plan de finanțare* - totalitatea operațiunilor și măsurilor stabilite pentru o perioadă determinată, cu indicarea costurilor, pentru realizarea indicatorilor stabiliți în strategia de dezvoltare locală, inclusiv activitățile planificate pentru funcționarea GAL-ului;”;

la subpunctul 4), litera a), va avea următorul cuprins:

„a) GAL-ul care depune o cerere de selectare și aprobare pentru finanțare a strategiei de dezvoltare locală din FNDAMR, la organul central de specialitate;”;
se completează cu subpunctul 5), care va avea următorul cuprins:

„5) start-up - afacere înregistrată în teritoriul GAL-ului, care la data depunerii cererii de finanțare a proiectului în cadrul GAL-ului are cel mult 24 luni.”

2) punctul 10:

la subpunctul 2), cuvintele „planul operațional” se substituie cu cuvintele „planul de finanțare”;

la subpunctul 3), cuvintele „planul operațional” se substituie cu cuvintele „planul de finanțare”;

subpunctul 9), va avea următorul cuprins:

„9) raportul privind gradul de realizare a indicatorilor și de valorificare a mijloacelor financiare, conform planului de finanțare aprobat în apelul precedent;”;

subpunctul 10), va avea următorul cuprins:

„10) procedura descrisă a acțiunilor de evaluare, raportare și monitorizare a implementării strategiei de dezvoltare locală;”;

se completează cu subpunctul 11), cu următorul cuprins:

„11) copia documentului ce confirmă experiența personalului angajat în scrierea, gestionarea sau implementarea proiectelor;”.

3) punctul 11, se completează cu textul „prin intermediul sistemului informațional „Moldova LEADER IT Soft” (MLIS)”;

4) la punctul 14, cuvintele „Comisiei de selectare și aprobare” se substituie textul „Comisiei de selectare a GAL-ului și aprobare a strategiei de dezvoltare locală pentru finanțare”.

5) la punctul 15, cuvintele „poșta tradițională sau electronică” se substituie cu textul „intermediul sistemului informațional „Moldova LEADER IT Soft” (MLIS)”;

6) la punctul 17, cuvintele „Rețelei Naționale LEADER” se substituie cu cuvintele „Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală LEADER”;

7) punctele 20 -22, vor avea următorul cuprins:

„20. Selectarea GAL-urilor se efectuează în baza informației incluse în Lista GAL-urilor, ținută de organul central de specialitate în sistemul informațional „Moldova LEADER IT Soft” (MLIS)”, prin acordarea calificativului „selectat” sau „respins”, în baza condițiilor de selectare stabilite la pct. 21, conform fișei de selectare, aprobate prin ordin al organului central de specialitate.

21. Se selectează GAL-urile care respectă următoarele condiții de selectare:

1) *constituirea parteneriatului* - constituit din reprezentanți ai sectoarelor public, antreprenorial și civic, în care niciunul dintre aceste sectoare nu are mai mult de 49% dintre drepturile de vot la nivel decizional;

2) *acoperirea teritorială* – pe teritoriul GAL-ului este prezent un singur GAL, constituit din minim trei unități administrativ-teritoriale de nivelul întâi învecinate, cu o populație de cel puțin 10 000 locuitori și cel mult 60 000 locuitori conform numărului populației cu reședință obișnuită, ținută de Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova;

3) *capacitate administrativă* - personal angajat cu experiență în scrierea, gestionarea sau implementarea proiectelor;

4) *capacitate de monitorizare* - proceduri descrise care stau la baza realizării acțiunilor de evaluare, raportare și monitorizare a implementării strategiei de dezvoltare locală.

22. GAL-ul care nu întrunește una din condițiile de selectare indicate la pct. 21, obține calificativul „respins”, temei pentru care cererea GAL-ului se respinge.”.

8) la Capitolul II, în denumirea secțiunii a 4-a, cuvântul „examinare” se substituie cu cuvântul „evaluare”;

9) Capitolul II, secțiunea a 4-a, va avea următorul conținut:

„25. Evaluarea și aprobarea strategiei de dezvoltare locală pentru finanțare se efectuează pentru GAL-urile selectate în conformitate cu secțiunea a 3-a din prezentul capitol.

26. Comisia evaluează și aprobă strategia de dezvoltare locală pentru finanțare, în baza următoarelor criterii de selectare:

1) *Calitatea parteneriatului constituit – maximum 15 puncte:*

a) gradul de reprezentare a sectorului antreprenorial și civic în cadrul GAL-ului este de cel puțin 60%;

b) cuprinde cel puțin o organizație ce reprezintă interesele unei minorități sau a unui grup vulnerabil;

c) cuprinde cel puțin o organizație ce reprezintă interesele femeilor, tinerilor, copiilor, persoanelor în vârstă, cele care susțin protecția mediului, drepturile omului;

d) cuprinde cel puțin două organizații cu scop economic sau de reprezentare a sectorului economic care au sediul în teritoriul GAL;

e) are în componență reprezentanți tineri sau/și femei.

2) *Acoperirea teritorială – maximum 30 puncte:*

a) are o dimensiune minimă de 10 000 locuitori și de maximum 60 000 locuitori, conform numărului populației cu reședință obișnuită, ținută de Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova;

b) constituită din cel puțin trei unități administrativ-teritoriale de nivelul întâi învecinate, sau orașe în care numărul populației acestora nu depășește limita maximă de 10 000 de locuitori;

3) *Performanța/experiența anterioară a GAL-ului – maximum 10 puncte:*

a) GAL-ul are experiență în implementarea strategiei de dezvoltare locală în cadrul Programului LEADER;

b) a fost beneficiar în cadrul altor proiecte ca beneficiar direct sau în parteneriat, sau a implementat proiecte de cooperare;

c) experiența angajaților în scrierea, gestionarea sau implementarea proiectelor;

d) gradul de realizare a indicatorilor și de valorificare a mijloacelor financiare, conform planului de finanțare aprobat în apelul precedent;

4) *Calitatea strategiei de dezvoltare locală – maximum 45 puncte:*

a) respectă corelarea măsurilor și operațiunilor în raport cu nevoile de dezvoltare a teritoriului;

b) nevoile și obiectivele sunt stabilite în baza analizei SWOT;

c) obiectivele GAL-ului sunt corelate cu obiectivele Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, Strategiei Naționale de Dezvoltare Agricolă și Rurală pentru perioada 2023-2030, alte strategii sectoriale relevante dezvoltării teritoriului GAL;

d) strategia de dezvoltare locală și planul de finanțare sunt orientate către toate cele trei sectoare ale dezvoltării locale și include indicatori de rezultat asumați în domeniul social, economic și de mediu/climă;

e) sunt stabiliți clar indicatorii de realizare a strategiei de dezvoltare locală;

f) măsurile propuse reflectă nevoile populației locale pentru atingerea obiectivelor;

g) sunt descrise acțiunile realizate pentru implicarea comunității în procesul de elaborare a strategiei de dezvoltare locală;

h) include cel puțin o măsură care vizează implementarea proiectelor de cooperare inter-teritorială sau transnațională;

i) include abordarea „Sat inteligent”, care prevede inovare socială, digitală, economie verde, sau măsuri ce vizează acțiuni de mediu sau climă;

j) include măsuri care vizează promovarea și conservarea patrimoniului local material și imaterial sau măsuri care cu beneficii comunitare în domeniul social sau al sănătății;

k) include măsuri ce vizează domeniul economic ale căror beneficiari direcți sunt femeile, tinerii, fermierii micro și mici;

l) include măsuri ce urmează a fi finanțate din alte fonduri;

m) include un plan de comunicare;

n) include un plan financiar pe toată perioada de implementare a strategiei de dezvoltare locală;

o) asigură capacitate administrativă de a implementa strategia, inclusiv monitorizarea și evaluarea acesteia;

27. Comisia, în temeiul fișei de evaluare a criteriilor de selecție, aprobate prin ordin al organului central de specialitate, evaluează criteriile de selectare stabilite la punctul 26 prin atribuirea de maximum 100 de puncte.

28. Strategiile de dezvoltare locală, care au obținut în urma evaluării cel puțin 40 de puncte, se aprobă pentru finanțare.

29. Comisia, în conformitate cu punctajul obținut, aprobă mijloacele financiare alocate din FNDAMR pentru implementarea strategiilor de dezvoltare locală, inclusiv funcționarea GAL-urilor, pentru o perioadă de doi ani calendaristici, dar nu mai mult decât a solicitat GAL-ul conform planului de finanțare.

30. Mijloacele financiare se aprobă în cuantum de minimum 2 000 000 lei și de maximum 4 000 000 lei per GAL, pentru perioada unui an calendaristic, conform următoarelor condiții:

1) 25% - *pentru o sumă de bază care este împărțită egal la toate GAL-urile selectate;*

2) 10 – 30% *pentru numărul total de locuitori din teritoriul GAL:*

a) 10% - de la 10 000 până la 17 500 locuitori;

b) 15% - de la 17 501 până la 25 001 locuitori;

c) 20% - de la 25 002 până la 32 502 locuitori;

d) 25% - de la 32 503 până la 40 003 locuitori;

e) 30% - de la 40 004 și mai mulți locuitori.

3) *până la 15% - pentru capacitate administrativă, performanță/experiență anterioară a GAL-lui:*

a) *experiența angajaților:*

i. *pentru cel puțin un angajat cu experiență de peste 24 luni în implementarea proiectelor - 3%;*

ii. *pentru cel puțin un angajat care activează în baza unui contract individual de muncă de minimum 4 ore/zi timp de 5 zile/săptămână - 2%;*

b) *gradul de realizare a indicatorilor, conform planului de finanțare aprobat în apelul precedent:*

i. *realizat 10% – 30,99% - 0%;*

ii. *realizat 31% – 49,99% - 2%;*

iii. *realizat 50% – 74,99% - 3%;*

iv. *realizat 75% – 100% - 5%.*

c) *gradul de valorificare a mijloacelor financiare, conform planului de finanțare aprobat în apelul precedent:*

i. *valorificat 10% – 30,99% - 0%;*

ii. *valorificat 31% – 49,99% - 2%;*

iii. *valorificat 50% – 74,99% - 3%;*

iv. *valorificat 75% – 100% - 5%.*

4) până la 30% - pentru calitatea și caracterul multisectorial al strategiei de dezvoltare locală, reieșind din punctajul obținut la evaluarea acesteia, după cum urmează:

- a) pentru punctajul obținut în limita a 10 - 20 puncte - 15%;
- b) pentru punctajul obținut în limita a 21 - 30 puncte - 20%;
- c) pentru punctajul obținut în limita a 31 - 40 puncte - 25%;
- d) pentru punctajul obținut în limita a 41 - 50 puncte - 30%;

31. Mijloacele financiare aprobate conform punctului 30 se distribuie proporțional în conformitate cu următoarele măsuri:

- 1) măsura nr.1. Funcționarea GAL-ului – 20%;
- 2) măsura nr.2. Implementarea strategiei de dezvoltare locală – 80%.

32. Comisia consemnează rezultatele într-un proces-verbal, care conține raportul generalizator, elaborat și semnat în termen de cinci zile lucrătoare de la data organizării ședinței. Punctajul obținut se înscrie în raportul generalizator, modelul cărui se aprobă prin ordin al organului central de specialitate.

33. În temeiul procesului-verbal menționat la punctul 32, se acordă GAL-urilor un termen de până la 10 zile, pentru ajustarea planurilor de finanțare, prezentate la depunerea cererii, în conformitate cu mijloacele financiare aprobate pentru finanțare, conform punctelor 29 și 30 și aprobate de adunarea generală a GAL-ului.

34. Procesele-verbale ale Comisiei și planurile de finanțarea ajustate conform punctului 33, servesc drept temei pentru emiterea deciziei privind selectarea GAL-urilor și aprobarea strategiilor de dezvoltare locală pentru finanțare.

35. Organul central de specialitate emite decizia privind selectarea GAL-urilor și aprobarea strategiilor de dezvoltare locală pentru finanțare și o transmite, în format electronic Agenției, pentru implementare. Decizia se aduce la cunoștință GAL-urilor și se publică pe pagina web oficială a organului central de specialitate.

36. Decizia organului central de specialitate se consideră act administrativ și poate fi contestată în condițiile stabilite în Codul administrativ al Republicii Moldova nr.116/2018.

37. Planul de finanțare în partea ce ține de măsura nr. 1, poate fi modificat justificat, în conformitate cu strategia de dezvoltare locală aprobată pentru finanțare, în coordonare cu Agenția și aprobat de adunarea generală a GAL-ului o singură dată într-un an calendaristic, în perioada lunilor noiembrie-decembrie, cu aprobarea acestuia de către organul central de specialitate.”;

10) punctul 39, va avea următorul conținut:

„39. Costurile, bunurile și serviciile eligibile, necesare pentru implementarea strategiei de dezvoltare locală, finanțate în cadrul măsurii nr. 1, sunt:

1) cheltuieli de personal – salarii și contribuții de asigurări sociale pentru următorii angajați: director, contabil și cel mult doi manageri;

2) servicii de consultanță tehnică și financiară, expertiză legată de implementarea strategiei de dezvoltare locală și audit, pentru:

a) elaborarea procedurilor de evaluare, selecție și contestații, a ghidurilor de implementare a strategiei de dezvoltare locală;

b) servicii legate de elaborarea strategiei de dezvoltare locală, inclusiv actualizarea acesteia;

c) servicii de contabilitate, juridice, economice și IT, după caz.

3) costuri logistice, administrative și de deplasare pentru funcționarea GAL:

a) închirierea sediului administrativ al GAL, stabilit pe teritoriul acestuia, inclusiv reparațiile curente sau capitale;

b) dotarea sediului: echipamente IT, sisteme informaționale și mentenanța acestora, mobilă pentru oficiu, papetărie și tehnică de birou, aparate foto, video sau accesorii pentru acestea, aparat de aer condiționat, convector;

c) serviciile comunale, inclusiv achiziționarea de combustibili solizi;

d) servicii de telefonie și internet;

e) cheltuieli de transport;

4) cheltuieli pentru instruirea și dezvoltarea de competențe, inclusiv închirierea spațiilor, vizite de studiu;

5) cheltuieli pentru acțiuni sau evenimente de animare, adresate populației din teritoriul GAL-ului prin:

a) materiale de informare și promovare;

b) achiziționarea sau închirierea de scaune, mese, standuri pentru activitatea de promovare sau informare;

c) închirierea spațiilor.

6) cheltuieli legate de participarea la expoziții, festivaluri, târguri sau evenimente agricole sau nonagricole, prin care se promovează teritoriul acoperit de GAL.”;

11) punctul 40, subpunctul 3) se completează cu următorul enunț:

„Cererea pentru a treia tranșă se depune doar în cazul în care în contul bancar al GAL-ului rămân mai puțin de 5% din suma acordată în a doua tranșă.”;

12) punctul 41 textul „10 ianuarie și 10 iulie” se substituie cu textul „20 ianuarie și 20 iulie”;

13) se completează cu punctul 46¹ cu următorul cuprins:

„46¹. Prin derogare de la pct. 42, apelurile ulterioare se desfășoară în perioada lunilor februarie – iulie, cu respectarea termenului de 45 de zile lucrătoare.”;

14) punctul 48, va avea următorul conținut:

„48. În conformitate cu măsurile prevăzute în strategia de dezvoltare locală, se finanțează următoarele domenii de acțiuni:

- 1) investiții în domeniul agricol, prelucrarea primară sau finită a produselor locale;
- 2) investiții în domeniul nonagricol;
- 3) investiții în dezvoltarea turismului rural;
- 4) investiții în economia circulară, gestionarea deșeurilor, ecologizare, inclusiv pentru crearea și dezvoltarea unităților de ecarisaj;
- 5) investiții în activități de mediu, energia verde sau în producerea energiei din surse regenerabile;
- 6) activități de conservare a patrimoniului local cultural;
- 7) investiții realizate prin cooperare pentru domeniul agricol sau nonagricol;
- 8) investiții în infrastructura socială sau în domeniul sănătății destinate comunității;
- 9) investiții în servicii destinate comunității;
- 10) investiții pentru start-up în domeniul agricol sau nonagricol, în baza unui plan de afaceri.”

15) punctul 53, la subpunctul c) textul „85%” se substituie cu textul „90%”;

16) punctul 55, la subpunctul 1) cifrele „40 000” se substituie cu cifrele „50 000”;

17) se completează cu punctul 57¹ cu următorul cuprins:

„57¹. Solicitantul poate depune o nouă cerere de finanțare, doar în cazul în care proiectul aprobat anterior spre finanțare a fost finalizat.”;

18) la punctul 58, textul „la adresa electronică sau pe suport de hârtie la sediul GAL-ului” se substituie cu textul „prin sistemul informațional „Moldova LEADER IT Soft” (MLIS)”;

19) punctul 61, se completează cu subpunctul 12) cu următorul conținut:

„12) solicitantul deține actele permise necesare pentru efectuarea investiției, după caz.”;

20) punctul 74, se completează cu textul „, în limita termenului specificat la pct. 42”;

21) punctul 77 se completează cu următorul text: „, în termen de 3 zile lucrătoare după aprobarea deciziei de către adunarea generală.”;

22) punctul 90:

la subpunctul 2):

litera c), va avea următorul cuprins:

„c) proces-verbal de executare a lucrărilor efectuate;”

se completează cu litera f) cu următorul cuprins:

„f) copia contractului de vânzare-cumpărare a utilajului, a echipamentului, a serviciilor, după caz.”;

23) punctul 91 va avea următorul cuprins:

„91. Beneficiarul de subvenții este obligat ca, în termen de 20 de zile de la data finalizării proiectului, să prezinte Agenției următoarea documentație financiară:

1) documente primare contabile;

2) ordine de plată;

3) copia procesului-verbal de executare a lucrărilor, cu anexarea devizului de cheltuieli descifrat pentru materialele utilizate, serviciile și lucrările de montare și instalare;

4) copia actelor ce confirmă recepția lucrărilor de construcție și a instalațiilor aferente acestora;

5) copia procesului-verbal de recepție la finalizarea lucrărilor.”;

24) punctul 92, subpunctul 2):

după textul „constituie confirmarea” se completează cu textul „cheltuielilor în valoare de cel puțin 80% din valoarea”;

se completează cu literele f) și g) cu următorul cuprins:

„f) copia procesului-verbal de executare a lucrărilor, cu anexarea devizului de cheltuieli descifrat pentru materialele utilizate, serviciile și lucrările de montare și instalare și copia actelor ce confirmă recepția lucrărilor de construcție și a instalațiilor aferente acestora, după caz;

g) actele ce confirmă transmiterea proiectului investițional către beneficiarul final, după caz.”;

25) punctul 101 cifrele „20” se substituie cu cifrele „30” .

2. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Ministrul agriculturii
și industriei alimentare

Ludmila CATLABUGA

Ministrul finanțelor

Victoria BELOUS

Vizează:

Secretar general al Guvernului

Artur MIJA

Aprobată în ședința Guvernului
din

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de hotărâre pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 277/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind acordarea subvențiilor în avans pentru dezvoltarea locală prin implementarea Programului LEADER

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Autorul proiectului de hotărâre pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 277/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind acordarea subvențiilor în avans pentru dezvoltarea locală prin implementarea Programului LEADER este Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (în continuare - MAIA).

Pentru elaborarea proiectului de hotărâre, prin Ordinul MAIA nr. 64 din 10 aprilie 2025 a fost instituit Grupul de lucru responsabil, din care fac parte reprezentanți ai MAIA, Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (în continuare - Agenția), structură organizațională din sfera de competență a MAIA, reprezentanți ai Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală LEADER, precum și ai Congresului Autorităților Locale din Moldova.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Necesitatea elaborării proiectului hotărârii de Guvern este determinată de art. 12 lit. e) din Legea nr. 71/2023 cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural, în scopul îmbunătățirii condițiilor de acordare a subvențiilor în avans pentru dezvoltarea locală prin implementarea Programului LEADER în Republica Moldova.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Republica Moldova este o țară preponderent rurală bazată pe o economie agricolă.

Populația Republicii Moldova este preponderent rurală. Potrivit statisticilor naționale, peste 2 mln din cei 3,55 mln de locuitori ai Republicii Moldova locuiau în anul 2016 în mediul rural. Republica Moldova este țară cu cea mai mare pondere a populației rurale din Europa de Est. 56% din populația Republicii Moldova trăiește în mediul rural, față de 35% în noile state membre ale Uniunii Europene.

Ponderea înaltă a populației în mediul rural se explică prin importanța agriculturii în economia Republicii Moldova. De altfel, în 2020, produsul intern brut (PIB) generat de activitățile agricole era de aproximativ 19,86 mlrd lei (aproximativ 1.029 mlrd euro), la prețurile curente din luna octombrie 2024. Aceasta reprezintă 11% din PIB total în Republica Moldova. Deși agricultura se situează pe locul al treilea în ierarhia activităților economice profitabile din Republica Moldova, după comerț și industrie, importanța sa devine esențială în măsura în care aceasta este integrată cu industria prelucrătoare. Cu cât activitățile agricole sunt mai bine corelate cu procesele de transformare industrială, cu atât contribuția lor la dezvoltarea economică este mai semnificativă. Astfel, absența unei producții agricole solide ar afecta în mod direct funcționarea industriei prelucrătoare, generând repercusiuni negative asupra întregii economii naționale.

Potrivit informațiilor cadastrale din 1 ianuarie 2022, suprafața totală a terenurilor cu destinație agricolă este aproximativ de 3,38 mln hectare. Suprafețele agricole reprezintă în prezent 62,5% din suprafața totală

a țării. În ciuda reducerii terenurilor agricole în timpul recesiunii economice din anii 1990, suprafața terenurilor cultivate a crescut din nou, începând cu anul 2002. Economia agricolă a Republicii Moldova devine mai importantă pentru solurile sale fertile și condițiile climatice favorabile pentru producerea unei varietăți de culturi agricole.

Totuși, activitățile agricole ar putea avea o contribuție mai semnificativă asupra creșterii economice. Producția sectorului agricol rămâne destul de modestă, generând salarii neatractive pentru fermieri și angajații acestora. În primul rând, sectorul agricol al Republicii Moldova este supus instabilității din cauza vremii imprevizibile. Temperaturile fluctuante și precipitațiile reduse au condus la o scădere a productivității principalelor culturi agricole, cu repercusiuni asupra economiei rurale a Republicii Moldova.

Mai mult ca atât, în anul 2024, sectorul agricol este pe locul doi dintre cei mai mari angajatori ai țării. 18,1% din populația activă a Republicii Moldova este angajată în sectorul agricol. Din 2023, numărul de angajați în agricultură este în descreștere, în 2024 fiind angajate 154,6 mii persoane (în 2023 – 185 mii de persoane). Descreșterea gradului ocupării sectorului poate fi explicată prin creșterea prețurilor în agricultură și scăderea atractivității domeniului respectiv. Pentru comparație, 13,4% dintre locurile de muncă sunt în sectorul industrial, 7,5% - în sectorul construcțiilor și 61% - în sectorul serviciilor.

Deși este clar, că agricultura rămâne unul dintre cei mai importanți angajatori ai economiei Republicii Moldova, ea a devenit și un angajator de ultimă instanță. Într-adevăr, salariile muncitorilor din agricultură sunt printre cele mai mici din țară. În 2023, salariul mediu lunar pentru muncitorii agricoli a fost de 7 240 lei pentru femei (aproximativ 367 euro) și 8 202 lei pentru bărbați (aproximativ 416 euro), ceea ce reprezintă cel mai mic salariu mediu lunar în comparație cu alte sectoare ale economiei naționale.

Populația rurală a Moldovei se confruntă cu provocări.

Cu toate că majoritatea populației Moldovei trăiește în zonele rurale, aceste zone sunt puternic afectate de salarii mici, oportunități limitate de angajare pentru localnici, o rată sporită a migrației și infrastructuri economice, private și publice care sunt degradate și subdezvoltate, comparativ cu structurile din țările vecine, sau chiar în comparație cu infrastructurile din zonele urbane.

Spre exemplu, în mediul rural, doar 50% din populație are acces la rețeaua publică de apă, iar 34% au sistem de apă caldă. Rata de ocupare în Moldova este de doar 39% și s-a redus în continuare la 31% în anul 2020. Categoria de populație cea mai afectată de aceste rate scăzute de ocupare în mediul rural sunt tinerii cu un nivel scăzut de educație. În timp ce toate categoriile de populație par să urmeze aceleași tendințe, tinerii din zonele rurale fără calificări par să sufere, din păcate, mai grav.

Ratele scăzute de ocupare în zonele rurale pot fi explicate prin salariile scăzute din sectorul agricol comparativ cu alte sectoare economice. În ultimul timp, nivelul real de subzistență al gospodăriilor rurale a rămas constant, comparativ cu cele urbane care s-a dublat. Mijloacele de trai din mediul rural au rămas mai mici decât cele urbane, lărgind diferența rural-urban. În funcție de mediul de reședință, se constată că veniturile populației din mediul urban au fost, în anul 2024, în medie cu 2299,8 lei (sau de 1,6 ori) mai mari, comparativ cu veniturile populației din mediul rural. Totodată, transferurile bănești din afara țării

rămân a fi o sursă semnificativă pentru bugetul gospodăriilor. În medie, în anul 2024 acestea au reprezentat 10,2% din veniturile totale sau cu un punct procentual mai puțin comparativ cu anul 2023.

Lipsa forței de muncă calificate în sectorul agricol, precum și motivația slabă a angajaților sunt cauzate de salariile scăzute, în comparație cu celelalte sectoare economice ale țării. Condițiile dificile de muncă continuă să-i descurajeze pe tinerii moldoveni. Drept urmare, Republica Moldova se află într-o situație în care numărul persoanelor cu salarii mici, care trăiesc din ajutoare sociale, este în continuă creștere. Această creștere a ratei sărăciei pune o presiune considerabilă asupra bugetului țării, care este deja afectat de criza COVID-19, creșterea prețurilor la energie și sosirea masivă a refugiaților ucraineni.

Potrivit Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), Republica Moldova este printre cele mai sărace țări din Europa. Moldova se confruntă cu inegalități majore de dezvoltare în interiorul granițelor sale, în special între zonele urbane și rurale. Salariile mici și oportunitățile limitate de angajare conduc la migrația internă din mediul rural spre municipiul Chișinău. În fiecare an, aproape 6,2% din populația rurală migrează spre orașe. În plus, între 2013 și 2021, aproximativ 2.100 de persoane au părăsit anual Moldova. Această tendință s-a intensificat începând cu 2022, cu aproape 4.800 de plecări pe an. Zonele rurale își pierd aproape 2,5% din populație în fiecare an, sporind preocupările cu privire la stabilitatea și sustenabilitatea acestor zone. Potrivit statisticilor naționale, unul din cinci cetățeni moldoveni lucrează în străinătate. Potrivit acelorași date, unul din patru emigranți provine din mediul rural.

Zonele rurale ale Moldovei se confruntă, prin urmare, cu provocări în ceea ce privește creșterea, ocuparea forței de muncă și durabilitatea. Guvernul Republicii Moldova dorește acum să ridice salariile și atractivitatea sectorului agricol pentru a crește rata de ocupare în mediul rural. Cu toate acestea, zonele rurale trebuie să dezvolte noi activități economice care să completeze activitățile agricole. Într-adevăr, în mediul rural, doar 5% din venituri provin din activități individuale nonagricole. Acest lucru este valabil, mai ales având în vedere diversitatea zonelor rurale ale Moldovei, care variază de la zonele rurale îndepărtate, care suferă de depopulare, până la zonele periurbane care se confruntă cu presiunea crescândă din partea centrelor urbane.

Provocarea dezvoltării rurale în Republica Moldova.

Zonele rurale ale Moldovei suferă din cauza lipsei de oportunități de angajare, infrastructuri economice, oportunități de formare, precum și resurse și posibilități de profesionalizare. Salariile mici și condițiile precare de viață încurajează tinerii din mediul rural să emigreze în zonele urbane sau în străinătate. Regiunile rurale rămân, de asemenea, neatractive din cauza lipsei de oportunități pentru familii de a echilibra viața profesională și cea personală, în special pentru mame. Dincolo de sectorul profesional deteriorat, subdezvoltarea infrastructurilor sociale are drept rezultat o calitate mai slabă a vieții în zonele rurale decât în zonele urbane. Într-adevăr, există diferențe semnificative în ceea ce privește dotările locale.

Accesul limitat la infrastructură, calitatea mai slabă și ineficiența în educație, sănătate, transport și servicii de apă au condus la excluziunea socială și la niveluri ridicate de sărăcie în rândul populației rurale. Combinate cu factorii economici, acestea sunt principalele motive pentru stagnarea indicatorilor de dezvoltare în Moldova. Din toate aceste motive, populația rurală a Moldovei este deosebit de vulnerabilă la crize economice, precum cea cauzată de criza sanitară COVID-19. Potrivit Barometrului Opiniei Publice

(BOP), în 2020, 83,8% din populația rurală s-a declarat nemulțumită de acțiunile guvernului în ceea ce privește siguranța locului de muncă, îmbunătățirea condițiilor de viață, salariile și dezvoltarea industriei și agriculturii. În același sondaj, aproximativ 60% din populația rurală s-a declarat nemulțumită de măsurile privind sănătatea, iar 58% de măsurile privind educația.

În Republica Moldova, autoritățile publice întreprind acțiuni pentru implementarea unei politici de dezvoltare rurală care să îmbunătățească calitatea vieții în zonele sale rurale. Îmbunătățirea condițiilor de viață se poate realiza prin dezvoltarea mai multor sectoare precum: servicii publice pentru populația rurală, sprijin pentru creșterea și dezvoltarea comunităților mici, conservarea și modernizarea patrimoniului rural și sprijinirea inițiativelor de dezvoltare locală în favoarea economiei rurale. Inițiativele locale joacă un rol cheie în zonele rurale, oferind populației acces la noi resurse, pentru a implementa noi proiecte pe teritoriile lor. Aceste inițiative oferă, de asemenea, părților interesate locale autonomia de a-și defini propriile priorități și domenii de finanțare.

Sprijinirea dezvoltării noilor abordări ale dezvoltării rurale ar trebui să contribuie la stimularea inovației și a incluziunii în zonele rurale, precum și la diseminarea cunoștințelor și a bunelor practici.

De fapt, zonele rurale ale Moldovei oferă un potențial real de dezvoltare, în special în ceea ce privește dezvoltarea infrastructurii și atractivitatea acestora drept loc de locuit și de muncă. În mod similar, zonele rurale beneficiază de resurse naturale excepționale, cu peisaje de mare valoare. Într-adevăr, turismul rural reprezintă un domeniu important de dezvoltare economică, socială și culturală pentru aceste zone, așa cum s-a observat deja mai ales în nordul țării. Legat în mod complex de producția agricolă, turismul rural permite fermelor mici să-și diversifice și să-și crească veniturile. Agroturismul a contribuit deja la crearea locurilor de muncă suplimentare și la generarea noilor venituri în zonele rurale. Cu sprijinul PNUD, spre exemplu, peste 45 de pensiuni au fost înființate sau extinse în Moldova, iar din mijloacele financiare ale Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural au fost sprijinite 123 pensiuni turistice. Prin urmare, turismul rural devine o activitate economică profitabilă pentru persoanele care trăiesc în zonele rurale, în special pentru micii fermieri și întreprinderile de familie. Sprijinul pentru dezvoltarea zonelor rurale trebuie să includă acțiuni de diversificare a activităților, inclusiv a celor nonagricole, pentru promovarea ocupării forței de muncă.

Din 2023, politica națională de stat cu privire la dezvoltarea rurală vizează diversificarea economică a zonelor rurale, permițând crearea unor condiții mai bune de angajare și punând accent pe dezvoltarea durabilă. În cadrul autorităților locale, noile acțiuni consolidează coerența teritorială și contribuie la îmbunătățirea echilibrului teritorial, atât din punct de vedere economic, cât și social. În timp ce decenii la rând dezvoltarea rurală și locală a fost fragmentată și subfinanțată, au fost puse în aplicare noi acțiuni pentru sprijinirea dezvoltării locale de către actorii locali.

LEADER - dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității.

LEADER este o inițiativă a Uniunii Europene (în continuare – UE), o metodă și un program de dezvoltare rurală lansat în 1991, pentru a aborda soluționarea problemele zonelor rurale și dezvoltarea lor de jos în sus, condusă de comunitate. Inițiativa este concepută pentru a stimula creșterea economică locală, în special creșterea întreprinderilor micro și mici în zonele rurale. Actorii cheie ai tuturor inițiativelor locale LEADER (Dezvoltare locală condusă de comunitate) sunt așa-numitele grupuri de acțiune locală (în

continuare - GAL), care reprezintă un parteneriat teritorial al actorilor angajați să-și modeleze în mod activ viitorul prin acțiuni locale.

Abordarea LEADER a fost introdusă drept răspuns la eșecul politicilor tradiționale, de sus în jos, de a aborda problemele cu care se confruntă multe zone rurale din Europa. Acronimul „LEADER” derivă din expresia franceză „Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale”, care înseamnă „Legături între activitățile pentru dezvoltarea economiei rurale”. Ideea a fost de a angaja energia și resursele oamenilor și organizațiilor locale, drept actori de dezvoltare, mai degrabă decât ca beneficiari, dându-le puterea să contribuie la dezvoltarea viitoare a zonelor lor rurale prin formarea de parteneriate de grup de acțiune locală (GAL) bazate pe zonă, între sectoarele public, privat și civil. Când a fost propus pentru prima dată în 1990 de către un grup de oficiali de la Comisia Europeană, conceptul LEADER de conectare și implicare a localnicilor era inovativ.

Aceste GAL-uri sunt instrumentul principal pentru aplicarea abordării LEADER la dezvoltarea zonei, implicând direct reprezentanții locali în dezvoltarea și livrarea strategiilor locale, luarea deciziilor și alocarea resurselor.

Abordarea LEADER privind dezvoltarea locală s-a dovedit a fi eficace pentru promovarea dezvoltării zonelor rurale, ținând seama de toate nevoile multisectoriale legate de dezvoltarea rurală endogenă prin intermediul abordării sale ascendente.

LEADER este conceput în baza a șapte principii, și anume: abordarea teritorială, parteneriate locale, abordarea „de jos în sus”, acțiuni integrate și multisectoriale, colaborare în rețea, inovație și cooperare, în scopul sprijinirii părților interesate din mediul rural să contribuie la realizarea potențialului teritoriului lor. Cu toate acestea, LEADER este mai mult decât un program european de dezvoltare rurală. Este o metodă recunoscută de părțile interesate consacrate și un instrument de program dezvoltat de-a lungul anilor.

Abordarea LEADER oferă părților interesate locale, atât publice, cât și private, oportunitatea de elaborare a unei strategii de dezvoltare locală, permițându-le să identifice de sine stătător soluții practice la provocările specifice cu care se confruntă zonele rurale. După treizeci de ani de implementare, Programul LEADER prezintă una dintre istoriile de succes ale UE.

Primul Program LEADER a fost lansat în statele membre ale UE în anul 1991. Datorită eficienței sale în ceea ce privește dezvoltarea și popularitatea în zonele rurale, Programul LEADER funcționează de peste trei decenii în cadrul UE. A fost implementat în toate statele membre ale UE și în multe țări din afara spațiului UE, inclusiv în Republica Moldova.

De altfel, în 2016, prin implementarea unui proiect pilot al UE, abordarea LEADER a început să fie aplicată în zonele rurale din Republica Moldova. De-a lungul anilor, abordarea LEADER s-a răspândit în toată țara. Deși acoperea inițial 30% din zonele rurale ale Republicii Moldova, în perioada anilor 2021-2024, cu suportul Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală LEADER, a Fondului de Solidaritate al Poloniei în Republica Moldova și alți parteneri de dezvoltare, s-au constituit și înregistrat cu statut de persoană juridică 54 GAL-uri, care cuprind peste 61% din teritoriul țării, din care fac parte 513 Unități Administrativ-Teritoriale, cu o populație de peste 1,14 mln cetățeni.

În ultimii ani, relațiile dintre Republica Moldova și UE au evoluat, trecând de la o politică de vecinătate la una de extindere. La 23 iunie 2022, cei douăzeci și șapte de lideri ai statelor membre ale UE au acordat Republicii Moldova statutul de țară candidată. Această dată este începutul lungului proces de aderare a Republicii Moldova la UE. Multe reforme, în special economice și sociale, sunt necesare înainte ca Moldova să poată îndeplini criteriile de aderare. Acest proces ar putea dura ani de zile. Cu toate acestea, dorința de dezvoltare și promovare a abordării LEADER în zonele rurale ale Moldovei va permite angajarea într-un proces de schimbare și modernizare, în conformitate cu capitolul 11 al UE „Agricultură și Dezvoltare Rurală”, o condiție prealabilă de aderare la Uniunea Europeană.

LEADER în Republica Moldova.

Uniunea Europeană a susținut abordarea LEADER în Republica Moldova începând cu 2016 și s-a dovedit a fi o inițiativă sustenabilă și de lungă durată, fiind transformată în program de stat în iunie 2022, care acoperă mai mult de jumătate din teritoriul Republicii Moldova.

Din anul 2016, Republica Moldova aplică și dezvoltă acțiuni și programe pentru implementarea abordării LEADER în zonele rurale, scopul căreia este creșterea atractivității zonelor rurale, îmbunătățirea condițiilor de muncă și viață ale cetățenilor din mediul rural, prin modernizarea direcționată a dotărilor sociale și culturale, precum și dezvoltarea întreprinderilor micro și mici în zonele rurale.

Astfel, în 2016, Programul SARD (Sprijin pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală), inițiat de Uniunea Europeană și implementat de PNUD, a creat pe teritoriul Republicii Moldova 8 GAL-uri. Programul a durat trei ani și a fost finanțat prin granturi de Uniunea Europeană. Cele 8 GAL-uri au inclus 44 localități rurale din r-nul Taraclia și Unitatea Administrativ Teritorială Găgăuzia.

Autoritățile locale, reprezentanții sectorului privat și ai societății civile au fost invitați să se reunească pentru crearea unei strategii participative, care să facă față provocărilor cu care se confruntă zonele rurale. Acest program a marcat prima experiență a țării noastre în implementarea abordării LEADER condusă de comunitate.

În rezultatul realizării acestui program și a diverselor acțiuni conduse de donatori (precum UE, Polish Aid și USAID) în perioada 2018-2021 pentru dezvoltarea continuă a zonelor rurale, a fost adoptată Legea nr. 50/2021 cu privire la grupurile de acțiune locală, care reglementează modul de constituire, activitatea, reorganizarea și lichidarea grupurilor de acțiune locală.

Documentele de politici care stau la baza implementării Programului LEADER în Republica Moldova, este Strategia Națională de Dezvoltare Agricolă și Rurală 2023-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 56/2023 care a continuat politicile prevăzute de Strategia națională de dezvoltare agricolă și rurală 2014-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 409/2014, care este aliniată la Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2030” și susținută de partenerii de dezvoltare ai Republicii Moldova, în conformitate cu acordurile de parteneriat dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova.

Programul LEADER prevede dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității în baza unei strategii de dezvoltare locală, care este sub responsabilitatea GAL-urilor, acestea fiind constituite din

reprezentanți ai intereselor socioeconomice locale ale sectoarelor public, antreprenorial și civic, în care niciun grup individual de interese nu controlează procesul decizional.

Republica Moldova devine astfel prima țară din afara țărilor UE care a inclus abordarea LEADER în politicile sale naționale. Programul LEADER, care se implementează prin intermediul GAL-urilor, pentru implementarea strategiilor de dezvoltare locală, se finanțează din bugetul de stat, având la bază Legea nr. 71/2023 cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural, Legea nr. 50/2021 cu privire la grupurile de acțiune locală și Hotărârea de Guvern nr. 277/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind acordarea subvențiilor în avans pentru dezvoltarea locală prin implementarea Programului LEADER.

Programul LEADER a fost susținut de UE prin Programul „LEADER pentru Moldova Rurală”, un proiect de trei ani, care s-a desfășurat în perioada 2020-2023, cu un buget de 2,75 mln USD. Prin proiectele finanțate de USAID, UE, Polish aid și implementate de Solidarity Fund PL în Moldova (SFPL), partenerii de dezvoltare și-au propus să sprijine comunitățile rurale din Moldova, să creeze GAL-uri, să implementeze proiecte locale, să piloteze noi instrumente economice și să dezvolte Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală LEADER, drept garant al implementării abordării LEADER.

În anul 2022, a fost lansat primul apel al Programului LEADER, care a fost finanțat din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural (în continuare – FNDAMR). Scopul Programului LEADER este dezvoltarea teritoriilor rurale din componența GAL-urilor, care vizează aspectele sociale, economice, culturale și de mediu, prin elaborarea și implementarea strategiilor de dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității. Mijloacele financiare destinate Programului LEADER sunt gestionate de către Agenție.

Alocațiile anuale din FNDAMR, pentru finanțarea proiectelor de dezvoltare locală prin implementarea Programului LEADER, constituie cel puțin 5% din valoarea totală a acestuia. Repartizarea subvențiilor se efectuează anual, ținând cont de mărimea anuală a FNDAMR, stabilită în legea bugetului de stat pentru anul corespunzător.

În cadrul primului apel al Programului LEADER, care s-a desfășurat în perioada anilor 2022-2023, au fost selectate pentru finanțare de către MAIA - 37 GAL-uri.

Finanțarea Programului LEADER se realizează prin două măsuri de sprijin financiar și anume:

- măsura nr. 1. Funcționarea grupurilor de acțiune locală;
- măsura nr. 2. Implementarea strategiei de dezvoltare locală.

Astfel, pentru măsura nr. 1. Funcționarea grupurilor de acțiune locală a fost aprobată suma totală de 34,7 mln lei, din care a fost valorificată suma de 30.2 mln lei.

Pentru măsura nr. 2. Implementarea strategiei de dezvoltare locală a fost aprobată suma totală de 138,8 mln lei, dar valorificată suma de 108,2 mln lei. În rezultatul valorificării sumei de 108,2 mln lei au fost realizate 893 proiecte, inclusiv sectorul public - 387, sectorul antreprenorial – 365 și sectorul civic – 141 proiecte.

În perioada 15 ianuarie – 23 februarie al anului 2024, s-a desfășurat al doilea apel de depunere a cererilor pentru selectarea GAL-urilor și aprobarea strategiilor de dezvoltare locală, în vederea acordării subvențiilor în avans pentru anii 2024-2025. În cadrul celui de al doilea apel au fost selectate ca fiind eligibile 51 de GAL-uri, iar din lipsa mijloacelor financiare în FNDAMR, pentru finanțare au fost selectate doar 32 GAL-uri.

Astfel, doar pentru anul 2024, un an de implementare, au fost realizate peste 516 proiecte cu valoarea de peste 60,3 mln lei.

Prin alocarea mijloacelor financiare din FNDAMR pentru implementarea Programului LEADER, se urmărește atingerea următoarelor obiective:

- dezvoltarea economică a teritoriului GAL-ului, în baza dezvoltării parteneriatelor și a implementării strategiilor de dezvoltare locală;
- consolidarea capacităților și abilităților reprezentanților sectoarelor public, antreprenorial și civic din zonele rurale pentru realizarea proceselor de dezvoltare locală și implementarea proiectelor;
- îmbunătățirea condițiilor de viață și a bunăstării populației din mediul rural;
- crearea unor condiții de viață mai bune și inteligente pentru populația din mediul rural;
- menținerea și crearea locurilor de muncă;
- diversificarea activităților economice;
- sprijinirea întreprinderilor micro și mici pentru dezvoltarea afacerii în teritoriul GAL.

Abordarea LEADER este destul de răspândită în prezent în Republica Moldova. Autoritățile naționale au recunoscut deja importanța și impactul Programului LEADER, fiind depuse eforturi considerabile pentru implementarea acestuia în toate zonele rurale din Republica Moldova (Nord, Sud și Centru). La situația actuală, în Republica Moldova funcționează 54 GAL-uri, constituite și înregistrate în conformitate cu Legea nr. 50/2021.

În scopul digitalizării Programului LEADER, cu suportul partenerilor de dezvoltare, precum Uniunea Europeană, USAID, Polish Aid, prin intermediul Solidarity Fund PL în Moldova, precum și Centrul Estonian pentru Dezvoltare Internațională, a fost acordat suport financiar și asistență tehnică pentru dezvoltarea și punerea în aplicare a Sistemului Informațional „Moldova LEADER IT Soft, care este parte componentă a sistemelor informaționale de stat ale Republicii Moldova, pe care este ținută resursa informațională departamentală a MAIA și a Agenției, formată în procesul de implementare a Programului LEADER, întru digitalizarea procesului de depunere, examinare, evaluare și monitorizare a proiectelor de dezvoltare rurală, începând cu anul 2023.

Hotărârea de Guvern nr. 277/2022 este în al 4-lea an de implementare. În acest răstimp, GAL-urile au obținut și succese în implementarea proiectelor de dezvoltare rurală, dar au fost supuse și unor provocări, care mai mult sau mai puțin, au influențat asupra activității acestora. Astfel, pentru a îmbunătăți unele prevederi, se propune modificarea și completarea punctelor din Hotărârea de Guvern nr. 277/2022, oferind clarități în procesul de finanțare a GAL-urilor, inclusiv procedura de selectare pentru finanțare a acestora în cadrul apelului de finanțare anunțat de MAIA, și transparență sporită în procedura de desfășurare a apelurilor locale.

Pentru o mai bună mobilizare a potențialului la nivel local, este necesară consolidarea și facilitarea dezvoltării locale plasate sub responsabilitatea comunității. Aceasta trebuie să țină seama de nevoile și de potențialul la nivel local, precum și de aspectele sociale, economice, culturale și de mediu relevante, precum și să prevadă schimbări structurale, să consolideze capacitățile comunităților și să stimuleze inovarea.

Totodată, GAL-urile trebuie să fie pregătite pentru a gestiona și implementa strategia de dezvoltare locală din diferite fonduri, transparent și eficient, astfel ca acestea să poată asimila fondurile UE de preaderare.

Prin proiectul de act normativ propus, se propune continuarea implementării Programului LEADER, care contribuie la dezvoltarea localităților rurale prin implicarea comunități.

Implementarea Programului LEADER în Republica Moldova vine drept răspuns la prioritățile și obiectivele stabilite în cadrul documentelor de politici publice a sectorului agricol și de dezvoltare rurală, menționate în Strategia națională de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2023-2030 și întru implementarea prevederilor titlului IV capitolul 12 – Agricultură și dezvoltare rurală din Acordul de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte, și UE și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, prin alinierea la obiective generale ale Politicii agricole comune a UE.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul hotărârii pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 277/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind acordarea subvențiilor în avans pentru dezvoltarea locală prin implementarea Programului LEADER (în continuare – Regulament), prevede îmbunătățirea actualelor prevederi de selectare a GAL-urilor și aprobare pentru finanțare a strategiilor de dezvoltare locală din FNDAMR, inclusiv aducerea în concordanță cu prevederile proiectul legii pentru modificarea Legii nr. 50/2021 cu privire la grupurile de acțiune locală (*aprobat prin Decizia protocolară nr. 16.16/2025 din 14.05.2025*).

Astfel, ținând cont de problemele care impun intervenția și a deficiențelor depistate se propune alinierea formulării conceptului de plan operațional la proiectul legii pentru modificarea Legii nr. 50/2021, punctul 3 și punctul 10, se înlocuiește expresia „plan operațional” cu „plan de finanțare” și redefinirea acestuia care reflectă o abordare coerentă cu structura bugetară și metodologică utilizată în programele UE, în care planificarea financiară reprezintă fundamentul decizional în alocarea subvențiilor. Această uniformizare terminologică elimină ambiguitățile din procesul de evaluare și raportare.

Introducerea noțiunii de „start-up” permite o delimitare clară a entităților economice eligibile pentru susținerea inițiativelor antreprenoriale, favorizând sprijinul direcționat către întreprinderile aflate la început de activitate din mediul rural.

Includerea expresă a utilizării sistemului informațional „Moldova LEADER IT Soft” (MLIS) prin propunerile incluse la punctele: 11, 15 și 20 din Regulament, care consolidează transparența și eficiența

operațională, reducând birocrăția și oferind posibilitatea unei monitorizări în timp real a tuturor etapelor procesului de selecție și finanțare.

Prin modificarea punctelor 20-22 se propune ajustarea prin simplificare a condițiilor de selectare a GAL-urilor, în baza Listei GAL-urilor, ținută de organul central de specialitate, care prevăd condițiile principale de selectare a GAL-ului pentru finanțare și anume:

- constituirea parteneriatului;
- acoperirea teritorială;
- capacitatea administrativă;
- capacitatea de monitorizare.

Prin modificarea capitolului II, secțiunea a 4-a „Procedura de examinare și aprobare a strategiei de dezvoltare locală pentru finanțare”, se propune introducerea unui sistem de punctaj detaliat, cu un plafon minim de 40 de puncte, ce va permite o evaluare transparentă a strategiilor de dezvoltare locală depuse, în baza unor criterii obiective, cum ar fi:

- calitatea parteneriatului;
- acoperirea teritorială;
- performanța anterioară;
- calitatea strategiei.

Detalierea criteriilor privind calitatea strategiilor (de exemplu: corelarea cu documentele strategice naționale, includerea dimensiunilor sociale, economice și de mediu, abordarea „Sat inteligent”, promovarea grupurilor vulnerabile etc.) asigură integrarea principiilor de dezvoltare durabilă și coeziune teritorială în alocarea resurselor publice.

Stabilirea unui interval de finanțare între 2 000 000 și 4 000 000 lei/GAL/an, în funcție de performanță și dimensiune, contribuie la predictibilitatea bugetară și stimulează profesionalizarea activității GAL-urilor.

La punctul 30, prin stabilirea condițiilor pentru formula de alocare pe baza unor indicatori multipli (de exemplu: populația acoperită, performanța GAL, capacitatea administrativă și calitatea strategiei) se va asigura o distribuție echitabilă și orientată spre rezultate a fondurilor publice.

Clarificarea la punctul 39 a tipurilor de cheltuieli eligibile în cadrul măsurii nr. 1 (funcționarea GAL-ului) previne interpretările arbitrare și optimizează utilizarea fondurilor. Sunt delimitate cheltuieli pentru resursa umană, logistică, consultanță, instruire și acțiuni de animare (*animarea comunităților locale prevede acțiuni de diseminare a informației cu privire la implementarea strategiei de dezvoltare locală, informații privind lansarea apelurilor de depunere a proiectelor și a condițiilor de accesare, comunicarea cu privire la acțiunile implementate de GAL, acțiuni de consultare a publicului interesat privind modificarea strategiei de dezvoltare locală, ghiduri, proceduri, etc.*), în concordanță cu bunele practici ale Programului LEADER în UE. Stabilirea plafonului de maxim 4 posturi (inclusiv director, contabil, manageri) permite dimensionarea rezonabilă a echipei în raport cu volumul de activitate al GAL-ului și asigură un control riguros al costurilor administrative.

Propunerea la punctul 40, subpunctul 3) privind determinarea unei condiții de depunere a tranșei a treia doar dacă rămân sub 5% fonduri neutilizate asigură o bună gestiune a avansurilor și evită acumularea de resurse nevalorificate.

Majorarea valorii maxime a sprijinului pentru proiecte (de la 40 000 lei la 50 000 lei) și creșterea intensității sprijinului public (de la 85% la 90%) reflectă ajustarea sprijinului în raport cu inflația, dar și cu obiectivul de a susține mai eficient inițiativele în zone rurale vulnerabile.

Diversificarea domeniilor de intervenție la punctul 48, inclusiv cu domeniul economiei circulare, energiei verzi, patrimoniului, sănătății și serviciilor sociale, reflectă o abordare integrată a dezvoltării locale și permite GAL-urilor să răspundă mai bine nevoilor comunităților.

Includerea expresă a start-up-urilor, atât agricole cât și nonagricole drept beneficiari eligibili, pe bază de plan de afaceri, stimulează spiritul antreprenorial și inovarea în mediul rural prin dezvoltarea de noi afaceri.

Completarea proiectului cu punctul 57¹, prin introducerea interdicției de depunere de către solicitanți a unei noi cereri de finanțare în cazul în care acesta are proiecte nefinalizate, va responsabiliza beneficiarii și va încuraja buna gestiune a proiectelor finanțate.

În concluzie, toate modificările propuse sunt fundamentate pe nevoia de modernizare, aducerea unor clarificări și eficientizarea mecanismului de subvenționare în avans pentru dezvoltare locală prin Programul LEADER. Ele contribuie la:

- aplicarea uniformă a legislației în domeniu,
- creșterea capacității instituționale a GAL-urilor,
- respectarea principiilor de transparență, obiectivitate și performanță în alocarea fondurilor publice.

Implementarea acestor modificări va avea un impact pozitiv direct asupra implementării Programului LEADER și va contribui la dezvoltarea durabilă și incluzivă a zonelor rurale din Republica Moldova.

În conformitate cu art. 56, alin. (3) din Legea nr. 100/2017, intrarea în vigoare a proiectului de hotărâre pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 277/2022 a fost stabilită la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, deoarece este necesar în regim de urgență de elaborat și aprobat de către MAIA a documentelor necesare pentru următorul apel. Următorul apel al Programului LEADER pentru GAL va avea loc începând cu luna ianuarie 2026.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul de elaborare a proiectului de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 277/2022 privind acordarea subvențiilor în avans pentru dezvoltarea locală prin Programul LEADER, a fost analizată opțiunea menținerii cadrului normativ în forma actuală, fără intervenții suplimentare (*menținerea status quo-ului*).

Această opțiune ar presupune neintervenția asupra cadrului legal existent și neadoptarea unor măsuri suplimentare de sprijin pentru GAL-uri. Deși implică absența cheltuielilor imediate pentru stat, menținerea situației actuale generează consecințe negative semnificative pe termen scurt și mediu:

- costuri indirecte ridicate asociate cu impedimente în procesul lansării unui nou apel de selectare a GAL-urilor și imposibilitatea aprobării spre finanțare a tuturor strategiilor de dezvoltare locală;

- risc ridicat de încetare a activității GAL-urilor din lipsă de finanțare, având în vedere că acestea sunt structuri de tip asociativ fără venituri proprii durabile;
- absența proiectelor investiționale în mediul rural, cu efecte directe asupra dezvoltării economice și sociale a localităților;
- scăderea atractivității Programului LEADER pentru donatori în lipsa cofinanțării naționale.

În plus, această opțiune ar conduce la:

- încetinirea procesului de aliniere la acquis-ul UE în domeniul dezvoltării rurale;
- limitarea accesului la fonduri externe și naționale pentru dezvoltarea comunităților rurale;
- creșterea migrației din zonele rurale, lipsa locurilor de muncă și accentuarea dezechilibrelor teritoriale.

În concluzie, opțiunea de a menține cadrul legal existent nu răspunde nevoilor actuale ale parteneriatelor locale și contravine obiectivelor strategice ale Republicii Moldova privind integrarea europeană și dezvoltarea durabilă a zonelor rurale. În acest context, modificarea Hotărârii Guvernului nr. 277/2022 este esențială pentru asigurarea continuității Programului LEADER, consolidarea capacității GAL-urilor și valorificarea potențialului comunităților rurale printr-o abordare participativă și integrată.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Impactul asupra sectorului public se va resimți prin următoarele:

- contribuția și implicarea GAL-urilor în îmbunătățirea eficienței instituțiilor publice, prin acordarea suportului la elaborarea și implementarea proiectelor de dezvoltare rurală;
- consolidarea capacității instituționale a entităților publice implicate în implementarea Programului LEADER.

Consolidarea capacității instituționale a entităților publice:

- implementarea proiectului de hotărâre va contribui la consolidarea capacității instituționale a Agenției, a GAL-urilor, precum și a altor entități implicate în implementarea și monitorizarea proiectelor de dezvoltare rurală;
- utilizarea la maximum a Sistemului Informațional „Moldova LEADER IT Soft”, care digitalizează procedura de depunere către MAIA a cererilor de solicitare a subvenției în avans și către Agenție a proiectelor de dezvoltare rurală pentru finanțare și oferă informații complete despre activitatea deplină a GAL-urilor din Republica Moldova, care va dezvolta aptitudinile entităților publice în procesul de informare.

Implicarea GAL-urilor în îmbunătățirea eficienței instituțiilor publice, prin acordarea suportului la elaborarea și implementarea proiectelor de dezvoltare rurală, va contribui la:

- gestionarea transparentă și eficientă de către entitățile publice a proiectelor de dezvoltare rurală va conduce la dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității;
- creșterea nivelului de absorbție a FNDAMR și a fondurilor de preaderare, precum și vor utiliza eficient sursele financiare din cadrul Programului LEADER, atribuite sectorului public.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Finanțarea GAL-urilor se efectuează în prezent din FNDAMR, aprobat anual prin Legea bugetului de stat și din mijloacele financiare provenite din partea partenerilor de dezvoltare, care începând cu anul 2026 își retrag finanțarea pentru Programul LEADER. Aceasta spune despre faptul că finanțarea GAL – urilor în următorii ani rămâne acoperită doar din surse publice.

Alocarea anuală din mijloacele financiare destinate FNDAMR, constituie cel puțin 5%. Pentru ultimii ani FNDAMR a constituit: 2023 – 1.700.0 mln lei, 2024 - 1705.0 mln lei și 2025 - 1700.0 mln lei. Respectiv, pentru anii 2022-2023 au fost alocate câte 86,8 mln lei anual pentru 36 GAL-uri și 1 GAL – parțial, iar pentru anii 2024-2025 – 80,0 mln lei anual pentru 31 GAL-uri și 1 GAL - parțial. Suplimentar, s-a reușit în anul 2025 identificarea mijloacelor financiare suplimentare prin redistribuirea mijloacelor FNDAMR în temeiul ordinului MAIA nr. 47 din 12 martie 2025 și finanțarea prin Decizia MAIA nr. 4 și 5 din 01.04.2025 a GAL-lor participante în cadrul apelului nr. 2 care au fost selectate însă pentru care nu au ajuns resurse financiare, cu circa 38,7 mln lei.

Aici remarcăm, că activitatea GAL-urilor este susținută de MAIA, prin acordarea sprijinului financiar la Măsura nr. 1 din cadrul Programului LEADER, aceasta fiind sursa principală pentru funcționarea parteneriatelor locale, iar pentru implementarea strategiei de dezvoltare locală este prevăzută Măsura nr. 2, care contribuie la dezvoltarea comunităților rurale din regiunea GAL-ului.

Pentru anii 2026-2028, se prevede majorarea procentului din FNDAMR alocat GAL-urilor, în mărime de până la 7 %. Aceasta va oferi posibilitatea acoperirii din resursele FNDAMR a unui număr mai mare de GAL-uri, dezvoltând prin aceasta mai multe regiuni acoperite de GAL-uri și cuprinzând un număr de populație mai mare, care va beneficia în urma implementării proiectelor de dezvoltare locală.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Impactul asupra sectorului privat se va realiza prin:

- creșterea accesului sectorului antreprenorial din mediul rural, prin intermediul GAL-urilor, la resursele FNDAMR;
- stimularea dezvoltării economice în zonele rurale, prin finanțarea proiectelor de dezvoltare rurală.

Creșterea competitivității și veniturilor pentru antreprenorii din zonele rurale:

- proiectul va sprijini agenții economice din mediul rural, prin participarea la apelurile locale ale GAL-urilor ceea ce va contribui la creșterea veniturilor acestora;
- prin sprijinirea dezvoltării activităților non-agricole, fiind diversificate sursele de venit;
- prin dezvoltarea întreprinderilor micro și mici în teritoriul GAL;
- prin diversificarea activităților în mediul rural;
- prin crearea sau menținerea locurilor de muncă.

Sprijin pentru inovații și tehnologii:

- investițiile în activitățile economice vor facilita utilizarea tehnologiilor moderne, crescând nivelul de trai în zonele rurale;
- sectorul privat va beneficia de un mediu favorabil pentru dezvoltarea proiectelor inovative;
- sprijinirea implementării tehnologiilor digitale în activitățile economice, sociale și de mediu.

De menționat faptul, că proiectul de hotărâre nu conține norme ce ar reglementa activitatea de întreprinzător. Astfel, acesta nu stabilește cerințe pentru inițierea, desfășurarea și lichidarea afacerii, precum și de control asupra afacerii, după cum se definește în art. 14 din Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de baza de reglementare a activității de întreprinzător.

4.4. Impactul social

Impactul social se resimte prin numărul locurilor de muncă noi create, numărul persoanelor care vor obține acces la serviciile publice îmbunătățite și numărul persoanelor beneficiare în rezultatul implementării proiectelor de dezvoltare rurală. Astfel, în cazul implementării abordării LEADER în Republica Moldova, prin alocarea a cel puțin 7 % din FNDAMR pentru implementarea măsurii LEADER, se estimează crearea a cel puțin 810 locuri de muncă în următorii 3 ani și un număr semnificativ de beneficiari ai proiectelor implementate, deoarece Programul LEADER se aplică prin 54 GAL-uri, care cuprind peste 61 % din teritoriul țării, din care fac parte 513 Unități Administrativ-Teritoriale, cu o populație de peste 1,14 mln cetățeni.

De asemenea, impactul social se realizează prin îmbunătățirea condițiilor de viață în mediul rural. De altfel, investițiile efectuate în comunitățile rurale, realizate prin proiectele selectate de GAL-uri, vor conduce la îmbunătățirea accesului la servicii de bază, cum ar fi educația, sănătatea, protecția socială și transportul, contribuind astfel la creșterea calității vieții în zonele rurale și reducând migrația de la sat către oraș.

Impactul social este major și prin faptul că sectorul civic (ONG) participă la luarea deciziilor în cadrul GAL-ului și pot implementa proiecte de dezvoltare socială în teritoriul GAL.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Proiectul vizat nu vine cu reglementări/proceduri pe aspectul ce ține de prelucrarea datelor cu caracter personal.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Proiectul de hotărâre creează condiții egale pentru toate entitățile cuprinse de GAL-uri și nu are un impact negativ asupra egalității de gen.

Impactul asupra echității și egalității de gen se realizează prin promovarea egalității de șanse și a incluziunii în accesul la resursele FNDAMR.

De asemenea, proiectul asigură accesul egal la resurse și oportunități atât pentru femei, cât și pentru bărbați în ariile rurale, precum și sprijină participarea activă a femeilor în activitățile de promovare a mediului rural și în procesele de decizie din cadrul GAL-urilor.

4.5. Impactul asupra mediului

GAL-urile sunt asociații care sprijină, prin realizarea obiectivelor din strategia de dezvoltare locală, acțiunile ce țin de protecția mediului și a climei, inclusiv apa, solul și biodiversitatea.

Impactul asupra mediului se realizează prin sprijinirea de către GAL-uri a măsurilor de conservare a resurselor naturale și de promovare a protecției mediului, și anume:

- promovează practici prietenoase mediului, cum ar fi agricultura ecologică, utilizarea eficientă a resurselor și conservarea biodiversității;
- contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și la adaptarea la schimbările climatice;

- sprijină tehnologii noi și inovații în mediul rural, care facilitează gestionarea eficientă a resurselor naturale, reducând prin aceasta impactul negativ asupra mediului și asigurând sustenabilitatea pe termen lung a dezvoltării ariilor rurale; - sprijină adaptarea mediului rural la schimbările climatice, prin promovarea practicilor de gestionare durabilă a resurselor și reducerea impactului negativ asupra mediului; - contribuie la creșterea rezilienței comunităților rurale față de schimbările climatice și alte provocări legate de mediu.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Activitatea GAL-urilor este direct legată de facilitarea inovării și transferului de cunoștințe în comunitățile rurale. De altfel, parteneriatele locale sunt implicate direct în diverse instruiți pe tematica dezvoltării mediului rural. GAL-urile reprezintă pilonii principali în campaniile de informare a populației rurale cu posibilitățile de sprijin financiar oferit de către stat atât în domeniul rural, cât și în cel agricol. Proiectul de hotărâre este conceput pentru a asigura sustenabilitate pe termen lung a sectorului rural, prin promovarea inovației, utilizării eficiente a resurselor și a practicilor de dezvoltare rurală durabilă.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În conformitate cu prevederile pct. 177 din Hotărârea Guvernului nr. 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului și a articolului 9 din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul de inițiere a elaborării proiectului a fost plasat pe pagina web MAIA www.maia.gov.md la data de 4 aprilie 2025, compartimentul Transparența decizională la rubrica Proiecte de documente https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-elaborarii-proiectului-hotararii-guvernului-pentru-modificarea-hg-nr-2772022-cu-privire-la-aprobarea-regulamentului-privind-acordarea-subventiilor-in-avans-pentru-dezvoltarea-locala-prin-implementarea-programului-leader/14252 MAIA a creat un grup de lucru, aprobat prin ordinul nr. 64 din 10 aprilie 2025, care este responsabil de elaborarea acestui proiect. În componența Grupului au fost incluși reprezentanții MAIA, Agenției, Rețelei Naționale LEADER și Congresului Autorităților Locale din Moldova. Urmare a ședinței grupului de lucru cu prezență fizică din 7 mai 2025, la care a fost examinat proiectul de hotărâre, a fost ajustat și transmis electronic repetat la data de 11 iunie pentru examinare, drept rezultat acesta a fost modificat, completat și îmbunătățit.
7. Concluziile expertizelor
Proiectul va fi supus expertizei anticorupție, conform art. 36 din Legea 100/2017. Proiectul va fi supus expertizei juridice, conform art. 37 din Legea 100/2017.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

În temeiul prevederilor art. 34 din Legea nr. 71/2023 cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural, elaborarea prezentului proiect de act normativ reprezintă un instrument de punere în aplicare a Legii nr. 71/2023 și se încadrează în categoria actelor normative secundare de implementare a acesteia.

Odată cu aprobarea prezentului proiect, urmează a fi elaborate și aprobate de către MAIA, formulare de cereri și documente-model necesare în procedura de subvenționare.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Aprobarea modificărilor la Ordinul MAIA nr. 75/2022 cu privire la instituirea Comisiei de selectare a strategiilor de dezvoltare locală și aprobare a Regulamentului de funcționare a acesteia precum și a modificărilor la Ordinul MAIA nr. 80/2022 cu privire la aprobarea unor modele de documente.

Principalele instituții implicate în implementarea proiectului de hotărâre sunt MAIA, Agenția, GAL-urile și beneficiarii apelului de depunere a cererilor de finanțare a proiectului în cadrul GAL-ului.

Secretar de Stat

Alexandra ȘIAN

Tabel comparativ

la proiectul de hotărâre pentru modificarea
Hotărârii de Guvern nr. 277/2022 cu privire la aprobarea
Regulamentului privind acordarea subvențiilor în avans pentru dezvoltarea
locală prin implementarea Programului LEADER

	Text în vigoare	Modificarea propusă	Text după modificare
1.	a) GAL-ul a cărui cerere de solicitare a subvenției a fost selectată și aprobată de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (în continuare – organ central de specialitate) pentru a fi finanțată de către Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (în continuare – Agenție);	În Regulament la punctul 3, subpunctul 1), litera a), va avea următorul cuprins: „a) GAL-ul a cărui cerere de selectare și aprobare a strategiei de dezvoltare locală a fost aprobată de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (în continuare – organ central de specialitate) pentru finanțare din FNDAMR, gestionat de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (în continuare – Agenție);”;	a) GAL-ul a cărui cerere de selectare și aprobare a strategiei de dezvoltare locală a fost aprobată de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (în continuare – organ central de specialitate) pentru finanțare din FNDAMR, gestionat de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (în continuare – Agenție);
2.	3) plan operațional – totalitatea obiectivelor, activităților, măsurilor de subvenționare și mijloacelor financiare planificate pentru implementarea măsurilor prevăzute în strategia de dezvoltare locală a GAL-ului, ce urmează a fi implementate într-o perioadă de doi ani calendaristici;	punctul 3, subpunctul 3), va avea următorul cuprins: „3) plan de finanțare - totalitatea operațiunilor și măsurilor stabilite pentru o perioadă determinată, cu indicarea costurilor, pentru realizarea indicatorilor stabiliți în strategia de dezvoltare locală, inclusiv activitățile planificate pentru funcționarea GAL-ului;”;	3) plan de finanțare - totalitatea operațiunilor și măsurilor stabilite pentru o perioadă determinată, cu indicarea costurilor, pentru realizarea indicatorilor stabiliți în strategia de dezvoltare locală, inclusiv activitățile planificate pentru funcționarea GAL-ului;
3.	a) GAL-ul care depune o cerere de solicitare a subvenției din FNDAMR la organul central de specialitate;	punctul 3, subpunctul 4), litera a), va avea următorul cuprins: „a) GAL-ul care depune o cerere de selectare și aprobare pentru finanțare a strategiei de dezvoltare locală din FNDAMR, la organul central de specialitate;”;	a) GAL-ul care depune o cerere de selectare și aprobare pentru finanțare a strategiei de dezvoltare locală din FNDAMR, la organul central de specialitate;
4.		punctul 3, se completează cu subpunctul 5), care va avea următorul cuprins: „5) start-up afacere înregistrată în teritoriul GAL-ului, care la data depunerii cererii de finanțare a proiectului în cadrul GAL-ului are cel mult 24 luni.”;	5) start-up - afacere înregistrată în teritoriul GAL-ului, care la data depunerii cererii de finanțare a proiectului în cadrul GAL-ului are cel mult 24 luni.
5.	2) planul operațional, elaborat pentru o perioadă de doi ani, conform modelului aprobat prin ordin al organului central de specialitate;	punctul 10, subpunctul 2), cuvintele „planul operațional” se substituie cu cuvintele „planul de finanțare”;	2) planul de finanțare, elaborat pentru o perioadă de doi ani, conform modelului aprobat prin ordin al organului central de specialitate;

6.	3) copia procesului-verbal al ședinței adunării generale a GAL-ului la care a fost aprobat planul operațional ;	punctul 10, subpunctul 3), cuvintele „planul operațional” se substituie cu cuvintele „planul de finanțare”;	3) copia procesului-verbal al ședinței adunării generale a GAL-ului la care a fost aprobat planul de finanțare ;
7.	9) raportul privind realizarea indicatorilor stabiliți în planul operațional și realizați în apelul precedent, în cazul GAL-urilor finanțate în apelul precedent ;	punctul 10, subpunctul 9) va avea următorul cuprins: „9) raportul privind gradul de realizare a indicatorilor și de valorificare a mijloacelor financiare, conform planului de finanțare aprobat în apelul precedent.”;	9) raportul privind gradul de realizare a indicatorilor și de valorificare a mijloacelor financiare, conform planului de finanțare aprobat în apelul precedent ;
8.	10) procedura de monitorizare a proiectelor implementate în cadrul GAL-ului, descrisă succint.	punctul 10, subpunctul 10), va avea următorul cuprins: „10) procedura descrisă a acțiunilor de evaluare, raportare și monitorizare a implementării strategiei de dezvoltare locală.”;	10) procedura descrisă a acțiunilor de evaluare, raportare și monitorizare a implementării strategiei de dezvoltare locală ;
9.		punctul 10 se completează cu subpunctul 11), cu următorul cuprins: „11) copia documentului ce confirmă experiența personalului angajat în scrierea, gestionarea sau implementarea proiectelor.”.	11) copia documentului ce confirmă experiența personalului angajat în scrierea, gestionarea sau implementarea proiectelor.
10.	11. Documentele menționate la pct. 10 se depun, în format electronic, la organul central de specialitate.	punctul 11, se completează cu textul „prin intermediul sistemului informațional „Moldova LEADER IT Soft” (MLIS)”;	11. Documentele menționate la pct. 10 se depun, în format electronic, la organul central de specialitate prin intermediul sistemului informațional „Moldova LEADER IT Soft” (MLIS).
11.	14. Dosarele complete se transmit, în termen de cinci zile lucrătoare, Comisiei de selectare și aprobare (în continuare – Comisie), în baza unui raport generalizator.	la punctul 14, cuvintele „Comisiei de selectare și aprobare” se substituie textul „Comisiei de selectare a GAL-ului și aprobare a strategiei de dezvoltare locală pentru finanțare”.	14. Dosarele complete se transmit, în termen de cinci zile lucrătoare, Comisiei de selectare a GAL-ului și aprobare a strategiei de dezvoltare locală pentru finanțare (în continuare – Comisie), în baza unui raport generalizator.
12.	15. Pentru dosarele incomplete, organul central de specialitate întocmește o notificare privind conformarea acestora cerințelor în termen de până la 10 zile, care se aduce la cunoștința GAL-ului prin poșta tradițională sau electronică.	la punctul 15, cuvintele „poșta tradițională sau electronică” se substituie cu textul „intermediul sistemului informațional „Moldova LEADER IT Soft” (MLIS)”;	15. Pentru dosarele incomplete, organul central de specialitate întocmește o notificare privind conformarea acestora cerințelor în termen de până la 10 zile, care se aduce la cunoștința GAL-ului prin intermediul sistemului informațional „Moldova LEADER IT Soft” (MLIS) ”.
13.	17. Comisia este formată din șapte membri: trei reprezentanți ai organului central de specialitate, doi reprezentanți ai Agenției și câte un reprezentant al Rețelei	la punctul 17, cuvintele „Rețelei Naționale LEADER” se substituie cu cuvintele „Rețelei Naționale	17. Comisia este formată din șapte membri: trei reprezentanți ai organului central de specialitate, doi reprezentanți ai Agenției și câte un reprezentant

	Naționale LEADER și al Congresului Autorităților Locale din Moldova. Membrii Comisiei se delegă de către instituțiile și organizațiile menționate pentru o perioadă nedeterminată. În cazul eliberării din funcție a persoanelor delegate, acestea sunt substituite de persoanele nou-numite în funcțiile respective, fără emiterea actului administrativ al organului central de specialitate.	de Dezvoltare Rurală LEADER”;	al Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală LEADER și al Congresului Autorităților Locale din Moldova. Membrii Comisiei se delegă de către instituțiile și organizațiile menționate pentru o perioadă nedeterminată. În cazul eliberării din funcție a persoanelor delegate, acestea sunt substituite de persoanele nou-numite în funcțiile respective, fără emiterea actului administrativ al organului central de specialitate.
14.	20. Selectarea GAL-urilor se efectuează prin acordarea punctajului, în baza criteriilor de selectare stabilite la pct. 21, conform fișei de selectare, aprobate prin ordin al organului central de specialitate.	punctul 20, va avea următorul cuprins: „20. Selectarea GAL-urilor se efectuează în baza informației incluse în Lista GAL-urilor, ținută de organul central de specialitate în sistemul informațional „Moldova LEADER IT Soft” (MLIS)”, prin acordarea calificativului „selectat” sau „respins”, în baza condițiilor de selectare stabilite la pct. 21, conform fișei de selectare, aprobate prin ordin al organului central de specialitate.”;	20. Selectarea GAL-urilor se efectuează în baza informației incluse în Lista GAL-urilor, ținută de organul central de specialitate în sistemul informațional „Moldova LEADER IT Soft” (MLIS)”, prin acordarea calificativului „selectat” sau „respins”, în baza condițiilor de selectare stabilite la pct. 21, conform fișei de selectare, aprobate prin ordin al organului central de specialitate.
15.	21. Pentru selectarea GAL-urilor se utilizează următoarele grupe de criterii de selectare: 1) teritoriul și parteneriatul GAL-ului – maximum 30 de puncte: a) numărul unităților administrativ-teritoriale membre ale GAL-ului; b) numărul populației în cadrul GAL-ului; c) prezența tinerilor în GAL; d) prezența femeilor în GAL; e) prezența organizațiilor ce reprezintă interesele grupurilor social-vulnerabile/minorităților etnice locale/de mediu/sectorului economic; 2) capacitatea GAL-ului de implementare a strategiei de dezvoltare locală – maximum 20 de puncte: a) prezența personalului angajat; b) experiența angajaților; c) cooperarea GAL-ului;	punctul 21, va avea următorul cuprins: „21. Se selectează GAL-urile care respectă următoarele condiții de selectare: 1) constituirea parteneriatului - constituit din reprezentanți ai sectoarelor public, antreprenorial și civic, în care niciunul dintre aceste sectoare nu are mai mult de 49% dintre drepturile de vot la nivel decizional; 2) acoperirea teritorială – pe teritoriul GAL-ului este prezent un singur GAL, constituit din minim trei unități administrativ-teritoriale de nivelul întâi învecinate, cu o populație de cel puțin 10 000 locuitori și cel mult 60 000 locuitori conform numărului populației cu reședință	21. Se selectează GAL-urile care respectă următoarele condiții de selectare: 1) constituirea parteneriatului - constituit din reprezentanți ai sectoarelor public, antreprenorial și civic, în care niciunul dintre aceste sectoare nu are mai mult de 49% dintre drepturile de vot la nivel decizional; 2) acoperirea teritorială – pe teritoriul GAL-ului este prezent un singur GAL, constituit din minim trei unități administrativ-teritoriale de nivelul întâi învecinate, cu o populație de cel puțin 10 000 locuitori și cel mult 60 000 locuitori conform numărului populației cu reședință obișnuită, ținută de Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova; 3) capacitate administrativă - personal

	d) indicatori realizați conform planului operațional în apelul precedent; e) procedura de monitorizare a proiectelor implementate, descrisă.	obișnuită, ținută de Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova; 3) capacitate administrativă - personal angajat cu experiență în scrierea, gestionarea sau implementarea proiectelor; 4) capacitate de monitorizare - proceduri descrise care stau la baza realizării acțiunilor de evaluare, raportare și monitorizare a implementării strategiei de dezvoltare locală.”;	angajat cu experiență în scrierea, gestionarea sau implementarea proiectelor; 4) capacitate de monitorizare - proceduri descrise care stau la baza realizării acțiunilor de evaluare, raportare și monitorizare a implementării strategiei de dezvoltare locală.
16.	22. Dacă GAL-ul a obținut mai puțin de 25 de puncte cumulativ pentru ambele grupe de criterii, cererea acestuia se respinge.	punctul 22, va avea următorul cuprins: „22. GAL-ul care nu întrunește una din condițiile de selectare indicate la pct. 21, obține calificativul „respins”, temei pentru care cererea GAL-ului se respinge.”.	22. GAL-ul care nu întrunește una din condițiile de selectare indicate la pct. 21, obține calificativul „respins”, temei pentru care cererea GAL-ului se respinge.
17.	Secțiunea a 4-a Procedura de examinare și aprobare a strategiei de dezvoltare locală pentru finanțare	la Capitolul II, în denumirea secțiunii a 4-a, cuvântul „examinare” se substituie cu cuvântul „evaluare”;	Secțiunea a 4-a Procedura de evaluare și aprobare a strategiei de dezvoltare locală pentru finanțare
18.	25. Examinarea și aprobarea strategiei de dezvoltare locală pentru finanțare se efectuează pentru GAL-urile selectate în conformitate cu secțiunea a 3-a. 26. Comisia examinează și aprobă strategia de dezvoltare locală pentru finanțare în baza următoarelor criterii: 1) evaluarea teritoriului și a nevoilor GAL-ului; 2) stabilirea măsurilor pentru atingerea obiectivelor; 3) caracterul integrat al acesteia; 4) caracterul participativ la elaborarea strategiei de dezvoltare locală; 5) caracterul inovativ al acesteia; 6) prezența elementelor de monitorizare și evaluare în aceasta; 7) planul de comunicare; 8) specificarea măsurilor de cooperare; 9) prevederea măsurilor pentru fermierii mici;	Capitolul II, secțiunea a 4-a, va avea următorul conținut: „25. Evaluarea și aprobarea strategiei de dezvoltare locală pentru finanțare se efectuează pentru GAL-urile selectate în conformitate cu secțiunea a 3-a din prezentul capitol. 26. Comisia evaluează și aprobă strategia de dezvoltare locală pentru finanțare, în baza următoarelor criterii de selectare: 1) <i>Calitatea parteneriatului constituit – maximum 15 puncte:</i> a) gradul de reprezentare a sectorului antreprenorial și civic în cadrul GAL-ului este de cel puțin 60%; b) cuprinde cel puțin o organizație ce reprezintă interesele unei minorități sau a unui grup vulnerabil; c) cuprinde cel puțin o organizație ce reprezintă	25. Evaluarea și aprobarea strategiei de dezvoltare locală pentru finanțare se efectuează pentru GAL-urile selectate în conformitate cu secțiunea a 3-a din prezentul capitol. 26. Comisia evaluează și aprobă strategia de dezvoltare locală pentru finanțare, în baza următoarelor criterii de selectare: 1) <i>Calitatea parteneriatului constituit – maximum 15 puncte:</i> a) gradul de reprezentare a sectorului antreprenorial și civic în cadrul GAL-ului este de cel puțin 60%; b) cuprinde cel puțin o organizație ce reprezintă interesele unei minorități sau a unui grup vulnerabil; c) cuprinde cel puțin o organizație ce reprezintă interesele femeilor, tinerilor, copiilor, persoanelor în vârstă, cele care susțin protecția mediului, drepturile omului;

10) inserarea măsurilor pentru tineri, femei, grupuri social-vulnerabile; 11) integrarea problemelor de mediu. 27. Comisia, în temeiul fișei de examinare și aprobare a strategiei de dezvoltare locală pentru finanțare, aprobate prin ordin al organului central de specialitate, atribuie minimum 25 de puncte și maximum 50 de puncte. 28. Punctajul final al selectării GAL-urilor și aprobării strategiei de dezvoltare locală pentru finanțare se consideră punctajul cumulativ obținut conform pct. 20 și 27, care va constitui minimum 50 de puncte. 29. Comisia, în conformitate cu punctajul obținut, aprobă mijloacele financiare pentru fiecare an calendaristic, dar nu mai mult decât a solicitat GAL-ul conform planului operațional, care prevede activități ce se vor desfășura într-o perioadă de doi ani, în următoarele proporții: 1) pentru 50–66 de puncte – până la 2,0 mil. lei; 2) pentru 67–83 de puncte – până la 2,5 mil. lei; 3) pentru 84–100 de puncte – până la 3,0 mil. lei. 30. Mijloacele financiare aprobate conform pct. 29 se distribuie proporțional pentru fiecare an calendaristic, în conformitate cu următoarele măsuri: 1) măsura nr. 1. Sprijin pentru funcționarea GAL-ului – 20%; 2) măsura nr. 2. Susținerea implementării strategiei de dezvoltare locală – 80%. 31. Comisia consemnează rezultatele într-un proces-verbal, care conține raportul generalizator, elaborat și semnat în termen de cinci zile lucrătoare de la data organizării ședinței. 32. Punctajul obținut se înscrie într-un raport generalizator în ordine descrescătoare, al cărui model se aprobă prin ordin al organului central de specialitate.	interesele femeilor, tinerilor, copiilor, persoanelor în vârstă, cele care susțin protecția mediului, drepturile omului; d) cuprinde cel puțin două organizații cu scop economic sau de reprezentare a sectorului economic care au sediul în teritoriul GAL; e) are în componență reprezentanți tineri sau/și femei. 2) <i>Acoperirea teritorială – maximum 30 puncte:</i> a) are o dimensiune minimă de 10 000 locuitori și de maximum 60 000 locuitori, conform numărului populației cu reședință obișnuită, ținută de Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova; b) constituită din cel puțin trei unități administrativ-teritoriale de nivelul întâi învecinate, sau orașe în care numărul populației acestora nu depășește limita maximă de 10 000 de locuitori; 3) <i>Performanța/experiența anterioară a GAL-ului – maximum 10 puncte:</i> a) GAL-ul are experiență în implementarea strategiei de dezvoltare locală în cadrul Programului LEADER; b) a fost beneficiar în cadrul altor proiecte ca beneficiar direct sau în parteneriat, sau a implementat proiecte de cooperare; c) experiența angajaților în scrierea, gestionarea sau implementarea proiectelor; d) gradul de realizare a indicatorilor și de valorificare a mijloacelor financiare, conform planului de finanțare aprobat în apelul precedent; 4) <i>Calitatea strategiei de dezvoltare locală – maximum 45 puncte:</i> a) respectă corelarea măsurilor și operațiunilor în raport cu nevoile de dezvoltare a teritoriului;	d) cuprinde cel puțin două organizații cu scop economic sau de reprezentare a sectorului economic care au sediul în teritoriul GAL; e) are în componență reprezentanți tineri sau/și femei. 2) <i>Acoperirea teritorială – maximum 30 puncte:</i> a) are o dimensiune minimă de 10 000 locuitori și de maximum 60 000 locuitori, conform numărului populației cu reședință obișnuită, ținută de Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova; b) constituită din cel puțin trei unități administrativ-teritoriale de nivelul întâi învecinate, sau orașe în care numărul populației acestora nu depășește limita maximă de 10 000 de locuitori; 3) <i>Performanța/experiența anterioară a GAL-ului – maximum 10 puncte:</i> a) GAL-ul are experiență în implementarea strategiei de dezvoltare locală în cadrul Programului LEADER; b) a fost beneficiar în cadrul altor proiecte ca beneficiar direct sau în parteneriat, sau a implementat proiecte de cooperare; c) experiența angajaților în scrierea, gestionarea sau implementarea proiectelor; d) gradul de realizare a indicatorilor și de valorificare a mijloacelor financiare, conform planului de finanțare aprobat în apelul precedent; 4) <i>Calitatea strategiei de dezvoltare locală – maximum 45 puncte:</i> a) respectă corelarea măsurilor și operațiunilor în raport cu nevoile de dezvoltare a teritoriului; b) nevoile și obiectivele sunt stabilite în baza analizei SWOT; c) obiectivele GAL-ului sunt corelate cu obiectivele
--	--	---

33. Procesele-verbale ale Comisiei servesc drept teme pentru emiterea deciziei privind selectarea GAL-urilor și aprobarea strategiilor de dezvoltare locală pentru finanțare. 34. Organul central de specialitate emite decizia privind selectarea GAL-urilor și aprobarea strategiilor de dezvoltare locală pentru finanțare și o transmite, în format electronic Agenției. 35. Lista GAL-urilor selectate și a strategiilor de dezvoltare locală aprobate pentru finanțare se publică pe pagina web oficială a organului central de specialitate, cu indicarea concretă a subvențiilor pentru finanțare pentru fiecare an calendaristic. 36. Decizia organului central de specialitate își produce efectul pentru o perioadă de doi ani calendaristici consecutivi. Planul operațional aprobat pentru finanțare nu poate fi modificat în partea ce ține de măsura nr. 2. Modificarea planului operațional în partea ce ține de măsura nr. 1 se efectuează justificat, în coordonare cu Agenția, și se aprobă de organul central de specialitate. 37. Decizia organului central de specialitate se consideră act administrativ și poate fi contestată în condițiile stabilite în Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018.	b) nevoile și obiectivele sunt stabilite în baza analizei SWOT; c) obiectivele GAL-ului sunt corelate cu obiectivele Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, Strategiei Naționale de Dezvoltare Agricolă și Rurală pentru perioada 2023-2030, alte strategii sectoriale relevante dezvoltării teritoriului GAL; d) strategia de dezvoltare locală și planul de finanțare sunt orientate către toate cele trei sectoare ale dezvoltării locale și include indicatori de rezultat asumați în domeniul social, economic și de mediu/climă; e) sunt stabiliți clar indicatorii de realizare a strategiei de dezvoltare locală; f) măsurile propuse reflectă nevoile populației locale pentru atingerea obiectivelor; g) sunt descrise acțiunile realizate pentru implicarea comunității în procesul de elaborare a strategiei de dezvoltare locală; h) include cel puțin o măsură care vizează implementarea proiectelor de cooperare inter-teritorială sau transnațională; i) include abordarea „Sat inteligent”, care prevede inovare socială, digitală, economie verde, sau măsuri ce vizează acțiuni de mediu sau climă; j) include măsuri care vizează promovarea și conservarea patrimoniului local material și imaterial sau măsuri care cu beneficii comunitare în domeniul social sau al sănătății; k) include măsuri ce vizează domeniul economic ale căror beneficiari direcți sunt femeile, tinerii, fermierii micro și mici; l) include măsuri ce urmează a fi finanțate din alte fonduri;	Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, Strategiei Naționale de Dezvoltare Agricolă și Rurală pentru perioada 2023-2030, alte strategii sectoriale relevante dezvoltării teritoriului GAL; d) strategia de dezvoltare locală și planul de finanțare sunt orientate către toate cele trei sectoare ale dezvoltării locale și include indicatori de rezultat asumați în domeniul social, economic și de mediu/climă; e) sunt stabiliți clar indicatorii de realizare a strategiei de dezvoltare locală; f) măsurile propuse reflectă nevoile populației locale pentru atingerea obiectivelor; g) sunt descrise acțiunile realizate pentru implicarea comunității în procesul de elaborare a strategiei de dezvoltare locală; h) include cel puțin o măsură care vizează implementarea proiectelor de cooperare inter-teritorială sau transnațională; i) include abordarea „Sat inteligent”, care prevede inovare socială, digitală, economie verde, sau măsuri ce vizează acțiuni de mediu sau climă; j) include măsuri care vizează promovarea și conservarea patrimoniului local material și imaterial sau măsuri care cu beneficii comunitare în domeniul social sau al sănătății; k) include măsuri ce vizează domeniul economic ale căror beneficiari direcți sunt femeile, tinerii, fermierii micro și mici; l) include măsuri ce urmează a fi finanțate din alte fonduri; m) include un plan de comunicare; n) include un plan financiar pe toată perioada de implementare a strategiei de dezvoltare locală; o) asigură capacitate administrativă de a
--	---	--

	m) include un plan de comunicare; n) include un plan financiar pe toată perioada de implementare a strategiei de dezvoltare locală; o) asigură capacitate administrativă de a implementa strategia, inclusiv monitorizarea și evaluarea acesteia; 27. Comisia, în temeiul fișei de evaluare a criteriilor de selecție, aprobate prin ordin al organului central de specialitate, evaluează criteriile de selectare stabilite la punctul 26 prin atribuirea de maximum 100 de puncte. 28. Strategiile de dezvoltare locală, care au obținut în urma evaluării cel puțin 40 de puncte, se aprobă pentru finanțare. 29. Comisia, în conformitate cu punctajul obținut, aprobă mijloacele financiare alocate din FNDAMR pentru implementarea strategiilor de dezvoltare locală, inclusiv funcționarea GAL-urilor, pentru o perioadă de doi ani calendaristici, dar nu mai mult decât a solicitat GAL-ul conform planului de finanțare. 30. Mijloacele financiare se aprobă în cuantum de minimum 2 000 000 lei și de maximum 4 000 000 lei per GAL, pentru perioada unui an calendaristic, conform următoarelor condiții: 1) 25% - pentru o sumă de bază care este împărțită egal la toate GAL-urile selectate; 2) 10 – 30% pentru numărul total de locuitori din teritoriul GAL: a) 10% - de la 10 000 până la 17 500 locuitori; b) 15% - de la 17 501 până la 25 001 locuitori; c) 20% - de la 25 002 până la 32 502 locuitori; d) 25% - de la 32 503 până la 40 003 locuitori;	implementa strategia, inclusiv monitorizarea și evaluarea acesteia; 27. Comisia, în temeiul fișei de evaluare a criteriilor de selecție, aprobate prin ordin al organului central de specialitate, evaluează criteriile de selectare stabilite la punctul 26 prin atribuirea de maximum 100 de puncte. 28. Strategiile de dezvoltare locală, care au obținut în urma evaluării cel puțin 40 de puncte, se aprobă pentru finanțare. 29. Comisia, în conformitate cu punctajul obținut, aprobă mijloacele financiare alocate din FNDAMR pentru implementarea strategiilor de dezvoltare locală, inclusiv funcționarea GAL-urilor, pentru o perioadă de doi ani calendaristici, dar nu mai mult decât a solicitat GAL-ul conform planului de finanțare. 30. Mijloacele financiare se aprobă în cuantum de minimum 2 000 000 lei și de maximum 4 000 000 lei per GAL, pentru perioada unui an calendaristic, conform următoarelor condiții: 1) 25% - pentru o sumă de bază care este împărțită egal la toate GAL-urile selectate; 2) 10 – 30% pentru numărul total de locuitori din teritoriul GAL: a) 10% - de la 10 000 până la 17 500 locuitori; b) 15% - de la 17 501 până la 25 001 locuitori; c) 20% - de la 25 002 până la 32 502 locuitori; d) 25% - de la 32 503 până la 40 003 locuitori; e) 30% - de la 40 004 și mai mulți locuitori. 3) până la 15% - pentru capacitate administrativă, performanță/experiență anterioară a GAL-lui: a) experiența angajaților: i. pentru cel puțin un angajat cu experiență de peste 24 luni
--	--	--

	e) 30% - de la 40 004 și mai mulți locuitori. 3) până la 15% - pentru capacitate administrativă, performanță/experiență anterioară a GAL-ului: a) experiența angajaților: i. pentru cel puțin un angajat cu experiență de peste 24 luni în implementarea proiectelor - 3%; ii. pentru cel puțin un angajat care activează în baza unui contract individual de muncă de minimum 4 ore/zi timp de 5 zile/săptămână - 2%; c) gradul de realizare a indicatorilor, conform planului de finanțare aprobat în apelul precedent: i. realizat 10% – 30,99% - 0%; ii. realizat 31% – 49,99% - 2%; iii. realizat 50% – 74,99% - 3%; iv. realizat 75% – 100% - 5%. c) gradul de valorificare a mijloacelor financiare, conform planului de finanțare aprobat în apelul precedent: i. valorificat 10% – 30,99% - 0%; ii. valorificat 31% – 49,99% - 2%; iii. valorificat 50% – 74,99% - 3%; iv. valorificat 75% – 100% - 5%. 4) până la 30% - pentru calitatea și caracterul multisectorial al strategiei de dezvoltare locală, reieșind din punctajul obținut la evaluarea acesteia, după cum urmează: a) pentru punctajul obținut în limita a 10 - 20 puncte - 15%; b) pentru punctajul obținut în limita a 21 - 30 puncte - 20%; c) pentru punctajul obținut în limita a 31 - 40 puncte - 25%; d) pentru punctajul obținut în limita a 41 - 50 puncte - 30%;	în implementarea proiectelor - 3%; ii. pentru cel puțin un angajat care activează în baza unui contract individual de muncă de minimum 4 ore/zi timp de 5 zile/săptămână - 2%; b) gradul de realizare a indicatorilor, conform planului de finanțare aprobat în apelul precedent: i. realizat 10% – 30,99% - 0%; ii. realizat 31% – 49,99% - 2%; iii. realizat 50% – 74,99% - 3%; iv. realizat 75% – 100% - 5%. c) gradul de valorificare a mijloacelor financiare, conform planului de finanțare aprobat în apelul precedent: i. valorificat 10% – 30,99% - 0%; ii. valorificat 31% – 49,99% - 2%; iii. valorificat 50% – 74,99% - 3%; iv. valorificat 75% – 100% - 5%. 4) până la 30% - pentru calitatea și caracterul multisectorial al strategiei de dezvoltare locală, reieșind din punctajul obținut la evaluarea acesteia, după cum urmează: a) pentru punctajul obținut în limita a 10 - 20 puncte - 15%; b) pentru punctajul obținut în limita a 21 - 30 puncte - 20%; c) pentru punctajul obținut în limita a 31 - 40 puncte - 25%; d) pentru punctajul obținut în limita a 41 - 50 puncte - 30%; 31. Mijloacele financiare aprobate conform punctului 30 se distribuie proporțional în conformitate cu următoarele măsuri: 1) măsura nr.1. Funcționarea GAL-ului – 20%; 2) măsura nr. 2. Implementarea strategiei de dezvoltare locală – 80%. 32. Comisia consemnează rezultatele într-un proces-verbal, care conține raportul
--	---	--

		31. Mijloacele financiare aprobate conform punctului 30 se distribuie proporțional în conformitate cu următoarele măsuri: 1) măsura nr.1. Funcționarea GAL-ului – 20%; 2) măsura nr. 2. Implementarea strategiei de dezvoltare locală – 80%. 32. Comisia consemnează rezultatele într-un proces-verbal, care conține raportul generalizator, elaborat și semnat în termen de cinci zile lucrătoare de la data organizării ședinței. Punctajul obținut se înscrie în raportul generalizator, modelul cărui se aprobă prin ordin al organului central de specialitate. 33. În temeiul procesului-verbal menționat la punctul 32, se acordă GAL-urilor un termen de până la 10 zile, pentru ajustarea planurilor de finanțare, prezentate la depunerea cererii, în conformitate cu mijloacele financiare aprobate pentru finanțare, conform punctelor 29 și 30 și aprobate de adunarea generală a GAL-ului. 34. Procesele-verbale ale Comisiei și planurile de finanțare ajustate conform punctului 33, servesc drept temei pentru emiterea deciziei privind selectarea GAL-urilor și aprobarea strategiilor de dezvoltare locală pentru finanțare. 35. Organul central de specialitate emite decizia privind selectarea GAL-urilor și aprobarea strategiilor de dezvoltare locală pentru finanțare și o transmite, în format electronic Agenției, pentru implementare. Decizia se aduce la cunoștință GAL-urilor și se publică pe pagina web oficială a organului central de specialitate.	generalizator, elaborat și semnat în termen de cinci zile lucrătoare de la data organizării ședinței. Punctajul obținut se înscrie în raportul generalizator, modelul cărui se aprobă prin ordin al organului central de specialitate. 33. În temeiul procesului-verbal menționat la punctul 32, se acordă GAL-urilor un termen de până la 10 zile, pentru ajustarea planurilor de finanțare, prezentate la depunerea cererii, în conformitate cu mijloacele financiare aprobate pentru finanțare, conform punctelor 29 și 30 și aprobate de adunarea generală a GAL-ului. 34. Procesele-verbale ale Comisiei și planurile de finanțare ajustate conform punctului 33, servesc drept temei pentru emiterea deciziei privind selectarea GAL-urilor și aprobarea strategiilor de dezvoltare locală pentru finanțare. 35. Organul central de specialitate emite decizia privind selectarea GAL-urilor și aprobarea strategiilor de dezvoltare locală pentru finanțare și o transmite, în format electronic Agenției, pentru implementare. Decizia se aduce la cunoștință GAL-urilor și se publică pe pagina web oficială a organului central de specialitate. 36. Decizia organului central de specialitate se consideră act administrativ și poate fi contestată în condițiile stabilite în Codul administrativ al Republicii Moldova nr.116/2018. 37. Planul de finanțare în partea ce ține de măsura nr. 1, poate fi modificat justificat, în conformitate cu strategia de dezvoltare locală aprobată pentru finanțare, în coordonare cu Agenția și aprobat de adunarea generală a GAL-ului o singură dată
--	--	---	--

		36. Decizia organului central de specialitate se consideră act administrativ și poate fi contestată în condițiile stabilite în Codul administrativ al Republicii Moldova nr.116/2018. 37. Planul de finanțare în partea ce ține de măsura nr. 1, poate fi modificat justificat, în conformitate cu strategia de dezvoltare locală aprobată pentru finanțare, în coordonare cu Agenția și aprobat de adunarea generală a GAL-ului o singură dată într-un an calendaristic, în perioada lunilor noiembrie-decembrie, cu aprobarea acestuia de către organul central de specialitate.”;	într-un an calendaristic, în perioada lunilor noiembrie-decembrie, cu aprobarea acestuia de către organul central de specialitate.
19.	39. Costurile eligibile pentru măsura nr. 1 sunt: 1) salariile angajaților, contribuțiile de asigurări sociale; 2) serviciile în domeniul IT, serviciile de auditor, consultanță juridică, instruire, servicii de curățenie, transport; 3) închirierea oficiului GAL-ului, inclusiv reparațiile curente sau capitale, și întreținerea altor spații pentru desfășurarea evenimentelor/instruirilor; 4) serviciile comunale; 6) dotarea biroului: mobilă pentru oficiu, calculatoare și accesorii, imprimante, scanere, aparate de telefon, aparat de aer condiționat, convector; 7) birotica, consumabilele de birou; 8) serviciile de promovare; 9) serviciile poștale, de telefonie și internet; 10) cheltuielile de deplasare; 11) cheltuielile legate de participarea la expoziții/târguri/evenimente agricole și nonagricole.	punctul 39, va avea următorul conținut: „39. Costurile, bunurile si serviciile eligibile, necesare pentru implementarea strategiei de dezvoltare locală, finanțate în cadrul măsurii nr. 1, sunt: 1) cheltuieli de personal – salarii și contribuții de asigurări sociale pentru următorii angajați: director, contabil și cel mult doi manageri; 2) servicii de consultanță tehnică și financiară, expertiză legată de implementarea strategiei de dezvoltare locală și audit, pentru: a) elaborarea procedurilor de evaluare, selecție și contestații, a ghidurilor de implementare a strategiei de dezvoltare locală; b) servicii legate de elaborarea strategiei de dezvoltare locală, inclusiv actualizarea acesteia; c) servicii de contabilitate, juridice, economice și IT, după caz. 3) costuri logistice, administrative și de	39. Costurile, bunurile si serviciile eligibile, necesare pentru implementarea strategiei de dezvoltare locală, finanțate în cadrul măsurii nr. 1, sunt: 1) cheltuieli de personal – salarii și contribuții de asigurări sociale pentru următorii angajați: director, contabil și cel mult doi manageri; 2) servicii de consultanță tehnică și financiară, expertiză legată de implementarea strategiei de dezvoltare locală și audit, pentru: a) elaborarea procedurilor de evaluare, selecție și contestații, a ghidurilor de implementare a strategiei de dezvoltare locală; b) servicii legate de elaborarea strategiei de dezvoltare locală, inclusiv actualizarea acesteia; c) servicii de contabilitate, juridice, economice și IT, după caz. 3) costuri logistice, administrative și de deplasare pentru funcționarea GAL: a) închirierea sediului administrativ al GAL, stabilit pe teritoriul acestuia, inclusiv

		deplasare pentru funcționarea GAL: a) închirierea sediului administrativ al GAL, stabilit pe teritoriul acestuia, inclusiv reparațiile curente sau capitale; b) dotarea sediului: echipamente IT, sisteme informaționale și mentenanța acestora, mobilă pentru oficiu, papetărie și tehnică de birou, aparate foto, video sau accesorii pentru acestea, aparat de aer condiționat, convector; c) serviciile comunale, inclusiv achiziționarea de combustibili solizi; d) servicii de telefonie și internet; e) cheltuieli de transport; 4) cheltuieli pentru instruirea și dezvoltarea de competențe, inclusiv închirierea spațiilor, vizite de studiu; 5) Cheltuieli pentru acțiuni sau evenimente de animare, adresate populației din teritoriu prin: a) materiale de informare și promovare; b) achiziționarea sau închirierea de scaune, mese, standuri pentru activitatea de promovare sau informare; c) închirierea spațiilor. 6) cheltuieli legate de participarea la expoziții, festivaluri, târguri sau evenimente agricole și nonagricole, prin care se promovează teritoriul acoperit de GAL.”;	reparațiile curente sau capitale; b) dotarea sediului: echipamente IT, sisteme informaționale și mentenanța acestora, mobilă pentru oficiu, papetărie și tehnică de birou, aparate foto, video sau accesorii pentru acestea, aparat de aer condiționat, convector; c) serviciile comunale, inclusiv achiziționarea de combustibili solizi; d) servicii de telefonie și internet; e) cheltuieli de transport; 4) cheltuieli pentru instruirea și dezvoltarea de competențe, inclusiv închirierea spațiilor, vizite de studiu; 5) cheltuieli pentru acțiuni sau evenimente de animare, adresate populației din teritoriu prin: a) materiale de informare și promovare; b) achiziționarea sau închirierea de scaune, mese, standuri pentru activitatea de promovare sau informare; c) închirierea spațiilor. 6) cheltuieli legate de participarea la expoziții, festivaluri, târguri sau evenimente agricole și nonagricole, prin care se promovează teritoriul acoperit de GAL.
20.	3) a treia tranșă – în mărime de 20% din valoarea mijloacelor financiare aprobate, se acordă în baza solicitării de mijloace financiare, cu anexarea documentelor confirmative privind utilizarea mijloacelor financiare acordate în tranșa a doua.	punctul 40, subpunctul 3) se completează cu următorul enunț: „Cererea pentru a treia tranșă se depune doar în cazul în care în contul bancar al GAL-ului rămân mai puțin de 5% din suma acordată în a doua tranșă.”;	3) a treia tranșă – în mărime de 20% din valoarea mijloacelor financiare aprobate, se acordă în baza solicitării de mijloace financiare, cu anexarea documentelor confirmative privind utilizarea mijloacelor financiare acordate în tranșa a doua. Cererea pentru a treia tranșă se depune doar în cazul în care în contul bancar al GAL-ului rămân mai puțin de

			5% din suma acordată în a doua tranșă.
21.	41. Până la data de 10 ianuarie și 10 iulie a perioadei următoare de raportare, GAL-ul prezintă Agenției, în format electronic sau pe suport de hârtie, raportul privind utilizarea mijloacelor financiare acordate și documentele confirmative ale cheltuielilor, după caz:	punctul 41 textul „10 ianuarie și 10 iulie” se substituie cu textul „20 ianuarie și 20 iulie”;	41. Până la data de 20 ianuarie și 20 iulie a perioadei următoare de raportare, GAL-ul prezintă Agenției, în format electronic sau pe suport de hârtie, raportul privind utilizarea mijloacelor financiare acordate și documentele confirmative ale cheltuielilor, după caz:
22.		se completează cu punctul 46 ¹ cu următorul cuprins: „46 ¹ . Prin derogare de la pct. 42, apelurile ulterioare se desfășoară în perioada lunilor februarie – iulie, cu respectarea termenului de 45 de zile lucrătoare.”;	46¹. Prin derogare de la pct. 42, apelurile ulterioare se desfășoară în perioada lunilor februarie – septembrie, cu respectarea termenului de 45 de zile lucrătoare.
23.	48. În conformitate cu măsurile prevăzute în strategia de dezvoltare locală, se finanțează următoarele domenii de acțiuni: 1) dezvoltarea antreprenoriatului în teritoriul GAL-ului, prin: a) crearea sau dezvoltarea de întreprinderi pentru prelucrarea locală a produselor agricole, în cazul în care activitatea se desfășoară în domeniul producției, prelucrării sau distribuției de alimente de origine vegetală sau animală sau al introducerii pe piață a acestui aliment, acolo unde activitatea de bază desfășurată de întreprindere este prelucrarea alimentelor; b) crearea sau dezvoltarea activităților economice; c) dezvoltarea turismului rural; d) investirea în producerea energiei din surse regenerabile; 2) susținerea cooperării dintre entitățile care desfășoară activitate economică în zona rurală acoperită de strategiile de dezvoltare locală: a) ca parte a lanțurilor scurte de aprovizionare; sau b) în prestarea de servicii turistice; sau c) în dezvoltarea piețelor agricole și de produse locale; 3) dezvoltarea piețelor agricole; 4) conservarea patrimoniului local;	punctul 48, va avea următorul conținut: „48. În conformitate cu măsurile prevăzute în strategia de dezvoltare locală, se finanțează următoarele domenii de acțiuni: 1) investiții în domeniul agricol, prelucrarea primară sau finită a produselor locale; 2) investiții în domeniul nonagricol; 3) investiții în dezvoltarea turismului rural; 4) investiții în economia circulară, gestionarea deșeurilor, ecologizare, inclusiv pentru crearea și dezvoltarea unităților de ecarisaj; 5) investiții în activități de mediu, energia verde sau în producerea energiei din surse regenerabile; 6) activități de conservare a patrimoniului local cultural; 7) investiții realizate prin cooperare pentru domeniul agricol sau nonagricol; 8) investiții în infrastructura socială sau în domeniul sănătății destinate comunității; 9) investiții în servicii destinate comunității;	48. În conformitate cu măsurile prevăzute în strategia de dezvoltare locală, se finanțează următoarele domenii de acțiuni: 1) investiții în domeniul agricol, prelucrarea primară sau finită a produselor locale; 2) investiții în domeniul nonagricol; 3) investiții în dezvoltarea turismului rural; 4) investiții în economia circulară, gestionarea deșeurilor, ecologizare, inclusiv pentru crearea și dezvoltarea unităților de ecarisaj; 5) investiții în activități de mediu, energia verde sau în producerea energiei din surse regenerabile; 6) activități de conservare a patrimoniului local cultural; 7) investiții realizate prin cooperare pentru domeniul agricol sau nonagricol; 8) investiții în infrastructura socială sau în domeniul sănătății destinate comunității; 9) investiții în servicii destinate comunității; 10) investiții pentru start-up în domeniul agricol sau nonagricol, în baza unui plan de afaceri.”

	5) construirea sau reconstruirea drumurilor care să permită conectarea la rețeaua de drumuri publice a unităților de utilități publice în care sunt furnizate servicii sociale, sanitare sau educaționale pentru populația locală; 6) promovarea zonei acoperite de strategiile de dezvoltare locală, inclusiv a produselor sau serviciilor locale; 7) consolidarea capitalului social, inclusiv prin sporirea cunoștințelor comunității locale în domeniul protecției mediului și schimbărilor climatice, inclusiv prin utilizarea de soluții inovatoare.	10) investiții pentru start-up în domeniul agricol sau nonagricol, în baza unui plan de afaceri.”	
24.	53. Subvenția în avans se acordă sectoarelor public, antreprenorial și civic, în următoarele proporții: 1) pentru sectorul public – până la 80% din valoarea costurilor eligibile; 2) pentru sectorul antreprenorial – până la 60% din valoarea costurilor eligibile; 3) pentru sectorul civic – până la 85% din valoarea costurilor eligibile.	punctul 53, la subpunctul 3) textul „85%” se substituie cu textul „90%”;	53. Subvenția în avans se acordă sectoarelor public, antreprenorial și civic, în următoarele proporții: 1) pentru sectorul public – până la 80% din valoarea costurilor eligibile; 2) pentru sectorul antreprenorial – până la 60% din valoarea costurilor eligibile; 3) pentru sectorul civic – până la 90% din valoarea costurilor eligibile.
25.	55. Mijloacele financiare acordate conform pct. 53 nu pot depăși următoarele cuanțumuri: 1) de minimum 40 000 de lei și de maximum 200 000 de lei – pentru un proiect investițional individual;	punctul 55, la subpunctul 1) cifrele „40 000” se substituie cu „50 000”;	55. Mijloacele financiare acordate conform pct. 53 nu pot depăși următoarele cuanțumuri: 1) de minimum 50 000 de lei și de maximum 200 000 de lei – pentru un proiect investițional individual;
26.		se completează cu punctul 57 ¹ cu următorul cuprins: „57 ¹ . Solicitantul poate depune o nouă cerere de finanțare, doar în cazul în care proiectul aprobat anterior spre finanțare a fost finalizat.”	57¹. Solicitantul poate depune o nouă cerere de finanțare, doar în cazul în care proiectul aprobat anterior spre finanțare a fost finalizat.
27.	58. Cererea de finanțare a proiectului și documentele aferente domeniilor de acțiune pentru care se planifică a fi efectuată investiția se depun de către solicitant în formă electronică la adresa electronică sau pe suport de hârtie la sediul GAL-ului.	la punctul 58, textul „la adresa electronică sau pe suport de hârtie la sediul GAL-ului” se substituie cu textul „prin sistemul informațional „Moldova LEADER IT Soft” (MLIS)”;	58. Cererea de finanțare a proiectului și documentele aferente domeniilor de acțiune pentru care se planifică a fi efectuată investiția se depun de către solicitant în formă electronică prin sistemul informațional „Moldova LEADER IT Soft” (MLIS).

28.		punctul 61, se completează cu subpunctul 12) cu următorul conținut: „12) solicitantul deține actele permise necesare pentru efectuarea investiției, după caz.”;	12) solicitantul deține actele permise necesare pentru efectuarea investiției, după caz.
29.	74. Comitetul consemnează rezultatele evaluării proiectelor într-un proces-verbal, elaborat și semnat în termen de trei zile lucrătoare de la data finalizării procesului de evaluare și selectare, și le prezintă adunării generale a GAL-ului pentru aprobare.	punctul 74, se completează cu textul „ , în limita termenului specificat la pct. 42”;	74. Comitetul consemnează rezultatele evaluării proiectelor într-un proces-verbal, elaborat și semnat în termen de trei zile lucrătoare de la data finalizării procesului de evaluare și selectare, și le prezintă adunării generale a GAL-ului pentru aprobare, în limita termenului specificat la pct. 42.
30.	77. Lista proiectelor selectate și lista proiectelor respinse se publică pe pagina web oficială a GAL-ului și/sau pe pagina GAL-ului de pe rețelele de socializare, pe paginile web oficiale ale primăriilor și partenerilor locali.	punctul 77 se completează cu următorul text: „ , în termen de 3 zile lucrătoare după aprobarea deciziei de către adunarea generală.”;	77. Lista proiectelor selectate și lista proiectelor respinse se publică pe pagina web oficială a GAL-ului și/sau pe pagina GAL-ului de pe rețelele de socializare, pe paginile web oficiale ale primăriilor și partenerilor locali, în termen de 3 zile lucrătoare după aprobarea deciziei de către adunarea generală.
31.	c) devizul de cheltuieli al lucrărilor efectuate;	punctul 90, la subpunctul 2), litera c), va avea următorul cuprins: „c) proces-verbal de executare a lucrărilor efectuate;”	c) proces-verbal de executare a lucrărilor efectuate;
32.		punctul 90, subpunctul 2) se completează cu litera f) cu următorul cuprins: „f) copia contractului de vânzare-cumpărare a utilajului, a echipamentului, a serviciilor, după caz.”;	f) copia contractului de vânzare-cumpărare a utilajului, a echipamentului, a serviciilor, după caz.
33.	91. Beneficiarul de subvenții este obligat ca, în termen de 20 de zile de la data finalizării proiectului, să prezinte Agenției documentația financiară: documentele primare contabile (copiile facturilor/declarațiilor vamale și invoice-urilor); ordinele de plată; devizul de cheltuieli al lucrărilor efectuate; copia procesului-verbal de recepție la finalizarea lucrărilor și a procesului-verbal de recepție finală, însoțite de acordul de mediu sau de avizul expertizei ecologice de stat, după caz, eliberat în modul stabilit;	punctul 91 va avea următorul cuprins: „91. Beneficiarul de subvenții este obligat ca, în termen de 20 de zile de la data finalizării proiectului, să prezinte Agenției următoarea documentație financiară: 1) documente primare contabile; 2) ordine de plată; 3) copia procesului-verbal de executare a lucrărilor, cu anexarea devizului de cheltuieli descifrat pentru materialele	„91. Beneficiarul de subvenții este obligat ca, în termen de 20 de zile de la data finalizării proiectului, să prezinte Agenției următoarea documentație financiară: 1) documente primare contabile; 2) ordine de plată; 3) copia procesului-verbal de executare a lucrărilor, cu anexarea devizului de cheltuieli descifrat pentru materialele

	documentația de proiect și devizul de cheltuieli.	utilizate, serviciile și lucrările de montare și instalare; 4) copia actelor ce confirmă recepția lucrărilor de construcție și a instalațiilor aferente acestora; 5) copia procesului-verbal de recepție la finalizarea lucrărilor.”;	4) copia actelor ce confirmă recepția lucrărilor de construcție și a instalațiilor aferente acestora; 5) copia procesului-verbal de recepție la finalizarea lucrărilor.
34.	2) a II-a tranșă – în mărime de 20% din valoarea subvenției aprobate de Agenție, este oferită beneficiarului în baza cererii de debursare. Temei pentru debursare constituie confirmarea efectuării investiției, însoțită de următoarele documente:	punctul 92, subpunctul 2): după textul „constituie confirmarea” se completează cu textul „cheltuielilor în valoare de cel puțin 80% din valoarea”;	2) a II-a tranșă – în mărime de 20% din valoarea subvenției aprobate de Agenție, este oferită beneficiarului în baza cererii de debursare. Temei pentru debursare constituie confirmarea cheltuielilor în valoare de cel puțin 80% din valoarea efectuării investiției, însoțită de următoarele documente:
35.		punctul 92, se completează cu literele f) și g) cu următorul cuprins: „f) copia procesului-verbal de executare a lucrărilor, cu anexarea devizului de cheltuieli descifrat pentru materialele utilizate, serviciile și lucrările de montare și instalare și copia actelor ce confirmă recepția lucrărilor de construcție și a instalațiilor aferente acestora, după caz; g) actele ce confirmă transmiterea proiectului investițional către beneficiarul final, după caz.”;	f) copia procesului-verbal de executare a lucrărilor, cu anexarea devizului de cheltuieli descifrat pentru materialele utilizate, serviciile și lucrările de montare și instalare și copia actelor ce confirmă recepția lucrărilor de construcție și a instalațiilor aferente acestora, după caz; g) actele ce confirmă transmiterea proiectului investițional către beneficiarul final, după caz.
36.	101. Agenția prezintă semestrial și anual, până la data de 20 a lunii următoare perioadei de raportare, organului central de specialitate raportul privind implementarea măsurilor de sprijin financiar, în format tabelar și narativ.	punctul 101 cifra „20” se substituie cu cifra „30” .	101. Agenția prezintă semestrial și anual, până la data de 30 a lunii următoare perioadei de raportare, organului central de specialitate raportul privind implementarea măsurilor de sprijin financiar, în format tabelar și narativ.

MD-2004, Chisinau, 162 Stefan cel Mare si Sfânt Blvd
Tel. 20 45 81; Fax 22 07 48; E-mail: cancelaria@maia.gov.md; WEB: www.maia.gov.md

18.06.2025 Nr. 13-05/1719

Cancelaria de Stat

În temeiul pct. 179 din Hotărârea Guvernului nr. 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare prezintă spre înregistrare și examinare, în cadrul ședinței secretarilor generali ai ministerelor, *proiectul Hotărârii Guvernului pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 277/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind acordarea subvențiilor în avans pentru dezvoltarea locală prin implementarea Programului LEADER.*

CERERE

**privind înregistrarea de către Cancelaria de Stat
a proiectelor de acte ale Guvernului**

Nr. crt.	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.	Categoria și denumirea proiectului	Proiectul Hotărârii Guvernului pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 277/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind acordarea subvențiilor în avans pentru dezvoltarea locală prin implementarea Programului LEADER.
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Autorul proiectului este Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.
3.	Justificarea depunerii cererii	Proiectul hotărârii pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 277/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind acordarea subvențiilor în avans pentru dezvoltarea locală prin implementarea

		Programului LEADER, este elaborat reieșind din art. 12 lit. e) din Legea nr. 71/2023 cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural, în scopul îmbunătățirii condițiilor de acordare a subvențiilor în avans pentru dezvoltarea locală prin implementarea Programului LEADER în Republica Moldova.
4.	Lista autorităților și instituțiilor a căror avizare este necesară	Ministerul Finanțelor; Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării; Ministerul Justiției; Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale; Congresul Autorităților Locale din Moldova; Centrul Național Anticorupție.
5.	Termenul-limită pentru depunerea avizelor/expertizelor	10 zile
6.	Persoana responsabilă de promovarea proiectului	Galina Petrachi, șef direcție, Direcția politici de dezvoltare rurală Tel. 022-204-538 e-mail: galina.petrachi@maia.gov.md ; Cristina Cojocaru, consultant principal, Direcția politici de dezvoltare rurală Tel. 022-204-541 e-mail: cristina.cojocaru@maia.gov.md .
7.	Anexe	1. Proiectul de modificare a Hotărârii Guvernului; 2. Nota de fundamentare; 3. Tabel comparativ la proiectul de hotărâre pentru modificarea Hotărârii de Guvern.
8.	Data și ora depunerii cererii	18.06.2025
9.	Semnătura	

Secretar de stat

Alexandra ȘIAN